

Kaina: metams 15 lt., pusmečiui 8 lt., 1 mėn. 1 lt. 50 ct. Kareiviams per pusę pigiau. Užsieny metams 25 lt. Šis numeris 50 ct. visiems. *Skelbimai:* petito eilutė 40 ct.; prieš tekstą dvigubai. *Adresas:* Kaunas, Nepriklausomybės aikštė.

1 (449) nr.

Kaunas, 1928 m. sausio m. 1—5 d.

X metai.

SVEIKI, SULAUKĘ NAUJŪJŲ METŲ!

VILNIAUS KATEDRA.

...kariškai tobulėdami išlaikysime brangiausį tautos turtą — tautos
gyvybę ir laisvę.
Pulk. Dankantas, Krašto Apsaugos Ministeris.

Nauji metai.

Kažkodėl priimta naujų metų atvirukuose atvaizduoti senus metus barzduotu seneliu, nešinu maišu įvairių daiktų. Tur būt, tas dėl to taip manoma, kad viskas, kas buvo praeituose metuose, jau mažuma paseno, tapo užmiršta ir įmesta į senelio maišą...

Kiekvienas žmogus, rimtai einąs gyvenimo keliais, tam tikrais laikotarpiais veda savo gyvenimo sąskaitas ir žiūri ar neperdaug jis išaikvojo iš to, ką turi ar gauti. Protingas žmogus paprastai aikvoja tiek, kiek gali, bet ne tiek, kiek jam gal norėtusi; tik nesusivaldą žmonės mėgsta tenkinti visas savo užgaidas nebodami ateities, ir neatsižvelgdami į jau buvusius gyvenimo patyrimus. Taigi ir mes, senus metus užbaigdami, turime nors mažumą pažvelgti į tai, kuriuo keliu jieėjo ir ką tasai senelis iš 1927 m. išnešė į amžinybę.

Visus metus mes, kariai, išsijuosę dirbome. Gal paklauskite ką? Dirbome visa tai ką reikia mokėti kiekvienu momentu, būtent, mokėmės ginti mūsų neseniai atgimusios Lietuvos nepriklausomybę. Nuo žagrės, kūjo, iš fabriko atėję visiškai nesupažindinti su to sunkaus, o kartu ir garbingo darbo pagrindais, mes daug ko išmokome, kas gyvenime reikės ne tik karo reikalams, bet ir eiliniams piliečiams.

Pirmiausia išmokom ištvėrmės, kurios kiekvienas mūsų yra reikalingas! Literatūroj randame daug prikašiojimų apie mūsų išlepinimą, ištižimą, lepšikumą, ir reik pasakyti, kad tas ne be pagrindo sakoma.

Mes manome, kad Lietuvoj reikia mažai dirbti, bet daug uždirbti. Vienas patyręs žmogus yra pasakęs: „jei žmonės taip ir tiek dirbtų Lietuvoj, kiek jie dirba Amerikoje — tai Lietuva virstų laimingųjų šalimi“. Juk teisybė! Mes ištvėrmės, užsispyrimo turime kiek reik, bet noro tą ištvėrmę išnaudoti — pas mus trūksta; čia tai šuo ir pakartas. O kariuomenėj nori ar nenori, bet turi daryti tą, ką tau įsako ir ką tu privalai išmokyti. Reik stebėtis, kaip tie mūsų silpni vyresniai greit tampa mikliais kariais, vadinasi, gali, tik reik norėti ar priversti dirbti.

Antra, 1927 m. dar gražiau, sąmoningiau pamilom mūsų motulę Lietuvą. Tik vienas žydas neturi savo

tėvynės, todėl ir vadinasi „amžinas bastūnas“, o ar jam gerai? Visur jį varžo, iš visur jį varo, visur jam prikaišioja jo tarptautiškumą ir dažnai valstybei, kurioj jis gyvena, neištikimumą. Kuo jis kaltas? — Tik tuo, kad neturi savo tėvynės! Taigi kariuomenėj kaip tik ir kaila tau į galvą kas yra tėvynė, kodėl ją reikia mylėti ir ginti net., iki paskutinio kraujo lašo.

Trečia, 1927 m. mes nenustojome vilties į mūsų žilagalvio senelio Vilniaus išvadavimą. O kad tai svarbus mūsų gyvenime uždavinys, visi mato. Kas mūsų norėtų išsižadėti širdies? — Manau niekas, nes tai yra mūsų gyvenimo centras, o Lietuvos gyvenime tuo centru yra Vilnius. Jis lenkų pagrobtas, kenčia didžiausius vargus ir eina Kristaus kančių keliais. Iš jo amžinių gyventojų lietuvių norima su krauju išplėsti visa tai, kas lietuviška, visa tai kas sako, kad Vilnius turi priklausyti Nepriklausomai Lietuvai, kaip jos nuo senų amžių sostinė. Prispaudėjai težino, kad spauda gimdo tvirtą įsitikinimą savo nusistatymuose, ištvėrmę ir užsispyrimą. Jei nebūtų uždrausta mums lotynų raidėmis knygas spausdinti kažin, ar mes būtume šiandieną nepriklausomi? Mūsų Vilniui vaduoti sąjungos organizavimas parodė, kaip rūpi mūsų visai tautai šis reikalas.

Ketvirta, 1927 m. mes išplaukėme ir į platųjį pasaulį. Mūsų vyriausybės galva ministeris pirmininkas prof. Voldemaras aplankė Italiją, Prancūziją, Vokietiją ir visur užmezgė mums palankius santykius. Pagarsėjusi mūsų byla Ženevoje, apie kurią buvo rašyta 1927 m. „Kario“ 51 — 52 nr., parodė pasauliui kaip mes branginame savo nepriklausomybę, kaip mokame ginti jos teises ir būti vieningi, kada to reikalauja apystovos.

Ko palinkėti jums 1928 m. — Nepamiršti, kur nebūtum, kad lietuvis esi, o iš to plauks ir kiti linkėjimai. Būk galiūnas dvasioj, nes kol Lietuva bus be Vilniaus, tol ant jos žemės retkarčiais vis dar rodysis tamsūs debesiai, o iš jų gali būti ir smarkaus, kraujuoto lietaus. Tat ir 1928 m. dar budėk Tėvynės sargyboj!

R. Burokas.

Lietuvai stiprėjant.

Gruodžio 17 d. paminėti Karininkų Ramovėje 1927 m. gruodžio 17 d. buvo susirinkusi pilnutėlė didžioji salė karininkų su vyriausybe ir kariuomenės vadovybe priešaky. Ta proga J. E. Respublikos Prezidentas p. A. Smetona taip maždaug tarė savo momentui pritaikintą žodį:

„Šiandien baigėm vienerius metus įtempto mūsų valstybės gyvenimo. Dabartinė vyriausybė valdžią priėmė nepaprastose sunkiose aplinkybėse. Priėmus valdžią, ji juto, kokios didžios atsakomybės pasiėmė prieš visą Lietuvos kraštą, ir gerai nusimanė, nuo ko savo sunkusis darbas pradėti ir koki sunkumai jo laukė. Nežiūrėdama to, ji energingai ir sumaniškai ėmėsi darbo.

Vyriausybei pirmiausia reikėjo nuraminti kraštą, suteikti geresnes sąlygas, pakelti Lietuvos vardas, kuris buvo nužemintas. Tam visam kliudė nepaprastos sunkios painiavos. Pergyventa trys sukrėtimai, pašalinta neramumai, nuraminti pavojingi valstybei gavalai iš vidaus. Vyriausybė sugebėjo tuos visus pavojus pašalinti, rodydama savo patvarumą ir nuolat stiprėdama.

Prieš pat Ženevą ant Lietuvos pakilo tamsūs debesys, bet ir jie vyriausybės išminties ir patvaros dėka liko išsklaidyti. Tie debesys buvo susidarę viduje.

Mūsų kaimynai, su kuriais eina ginčai dėl Lietuvos rytų krašto, labai gerai numatė: kuo stipresnė bus Lietuvos valdžia ir finansinis stovis — tuo sunkiau bus jiems kovoti. Paskutiniausiais mėnesiais jų uoliai buvo stengiamasi nugramzdinti mūsų kraštą ir sukelti nepasitikėjimą vyriausybe, kad tuo būdu įvyktų Lietuvos viduje sukrėtimas, kuris pablogintų Lietuvos reikalus Ženevoje. Bet ir čia vyriausybė nenustojo krašto pasitikėjimo, sumanumo ir laidavo kraštui ramumą.

Suėjo metai. Valdžia, pažvelgusi atgal į savo darbus, gali pasiguosti, kad daug kas liko sutvarkyta ir kad ji krašto neapvylė. — Sutvarkyta santykiai su Bažnyčia. Rasta didelis draugas Italija. Ženevoje pasireiškė didžiausias laimėjimas. Pastaruoju laiku beveik viso pasaulio spaudos ir priešingų sluoksnių puolama Lietuva nepabijojo, nesuklupo, nors tie teiškiniai buvo iškėlę Ženevoje net Lietuvos Nepriklausomybės klausimą. Tai vis valdžios nuopelnai. Tas taip pat įvyko dėka patriotiškų Lietuvos gyventojų, kuriems tikrai rūpi ne partijos dalykai bei užgaidos, bet Lietuvos gerovė.

Pasistiprinę šių metų darbais, nūn jau daug šviesiau galim žiūrėti į ateitį.

Turėdamas progos tarti šiuos kelis žodžius, reiškiu savo įsitikinimą, kad 1928 metai Lietuvai bus sėkmingi, nes esam šiais metais įvairių painedavimų išmėginti ir iš visų sunkumų išėdavom garbingai.

Šiandien gausiai susirinkome džiaugsmingi. Mano žodžiai daugeliui primins tuos mūsų pergyvenimus, kurie netolimoj praėity mums visiems teko patirti. Bėt šiandien turime kuo pasidžiaugti. Gerbiamojo ir sumanaus mūsų ministerių pirmininko kalboje išgirsim visą tą dramą, kurią jis pergyveno ir kurią mes, čia pasilikę, atjautėme, gaudydami kiekvienam laikrašty kiekvieną žinutę apie tos dramos eigą.

Baigusiam savo žodį Tautos Vadui didingai ir su entuziazmu sušukta tris kartus „Valio!“ Po to Vyriausybės Galva profesorius A. Voldemaras savo pranešimu apibudino aukščiau minėtąją dramą.

Dar neseniai šioj pačioj vietoj, prieš važiuodamas į Ženevą, buvau atvykęs pasidalinti su jumis mintimis ir išpūdžiais. Tada mačiau didelį jūsų visų susirūpinimą. Mano tikslas tada buvo pasisemti sau stiprybės iš jūsų kilnaus pasiaukavimo iki paskutiniųjų ginti Lietuvos laisvę, garbę ir gerovę. Be to, daugybė jūsų išlydėjo mane stoty. Tai visa mane padrąsino ir skyrė man didžią pareigą ginti Lietuvą, neleisti jos garbės draskyti ir žalos daryti. O tos žalos Lietuvai galėjo daug padaryti.

Ėjo gandai — ar ne metas jau padalinti Lietuvą, o gal ir visas Pabaltijo valstybes. Tokių gandų tikrai būta. Pasaulio akyse Lietuvos vardas buvo nužemintas.

Padėtis buvo nelengva. Buvo laukiama, kad Lietuvos delegacija bus išprovokuota. Buvo laukiama, kad Lietuvos byla dabar bus visai pabaigta.

Europos taika buvo atsidūrusi pavojuje, nes galėjo kilti karas tarp Lietuvos ir Lenkijos, o gal iš to būtų išsiplėtojęs pasaulinis karas.

Kauno geležinkelių stoty. Belaukiant grįžtančio iš Ženevos ministerio pirmininko prof. Voldemaro.

Lietuvos uždavinys buvo apginti savo reikalavimus. Tačiau Lietuva buvo laikoma nenuorama, su kuria reikės apsidirbti.

Kaip ir kas padaryta, ko pasiekta ir kas reikia dar pasiekti?

Lietuvos delegacijai išvažiuojant į Ženevą, buvo visur susidariusi tokia nuomonė, kad esamoji Lietuvos vyriausybė baigia paskutines savo dienas, kad tuo būdu jai jau neteks ginti savo skundą, ir kad Lietuvoje nesama atsparumo. Prieš išvažiuojant delegacijos patirta, kad valdžia sustiprėjo. Tas sustiprėjimas privertė iš vidaus kitas valstybes daugiau skaitytis su Lietuva. Tai buvo reikšminga parama.

Lietuvos likimu buvo susirūpinusi visa tauta. Ženevoje radau telegramų iš Amerikos lietuvių organizacijų bei mitingų, kuriuose buvo reikalaujama, kad Tautų Sąjunga Vilnių priskirtų Lietuvai. Iš amerikiečių žurnalistų patirta, kad Amerikoje lietuviai yra populiarūs. Plaukė telegramos ir iš įvairių Lietuvos miestų — jos visos buvo vienodo turinio. Tai patyrę lenkai stengėsi aiškinti, kad tos telegramos yra užsakytos ir siunčiamos, girdi, valdžiai reikalaujant. Tačiau jie tuo nieko neįtikino. Tautų Sąjunga įsitikino, kad Lietuvių tauta su savo Kariuomene priešaky yra pasiryžusi ginti savo garbę ir tai, kas jai priklauso — Vilnių. Susidarė išpūdžio, kad jokia Lietuvos valdžia negali išsižadėti Vilniaus ir jo krašto. Tai visa yra mūsų tautos nuopelnas.

Buvo tikimasi, kad prispirta Lietuvos vyriausybė išsižadės savo reikalavimų. Betgi jos nepaveikta. Buvo suprasta, kad gali kilti gaisras, kuris apimtų Rytprūsius, Rusiją, Lenkiją ir kuris sunku būtų gesinti, nes gali išsiplėsti ir virsti Europos gaisru. Tadgi tuo dalyku susirūpinta.

Taigi Tautų Sąjungai sunku buvo rasti tokius siūlymus, kurie apsaugotų

Prof. Voldemaro sutikimas geležinkelių stoty (1927. XII. 17.).

pasaulio taiką, o juk pastarąją ji privalo saugoti. Reikėjo gauti tiek Lietuvos, tiek Lenkijos pritarimo. Ir būtų skandalas, jei Tautų Sąjunga nemokėtų surasti vienbalsio sprendimo. Jos uždavinys buvo — gauti abiejų pusių sutikimą, o tas buvo be galo sunku.

Buvo bandoma ar kita Lietuvos vyriausybė nepriartų, ir įsitikinta, kad dabartinė Lietuvos vyriausybė labai stipri. Tadgi reikėjo derėtis su esamąja Liet. vyriausybe ir priversti lenkus tokius reikalavimus priimti.

Pareikalauji per daug — nieko negausi. Tad reikėjo apskaičiuoti. Tautų Sąjungos uždavinys buvo be galo sunkus. Ejo pasitarimai tarp valstybių ir Lietuvos — ir tarp valstybių ir Lenkijos. Priėti išvadų buvo sunku. Niekas negalėjo tikėti, kad Lenkija bijo Lietuvos puolimo. Pilsudskis pasisakė, jog visą naktį galvojęs — ar skelbti mobilizaciją prieš Lietuvą. Kiekvienas žinojo, jog čia yra užslėpti puolimo planai. Lenkams nereikėjo skelbti mobilizaciją, nes Vilniaus karo apygarda nuolat yra karo stovy, visada pasirengus karo veiksmams.

Kas buvo po pasitarimų nutarta — visiems jau žinoma.

Lenkai aiškino: lietuviai gali bet kada pulti, neskelbė karo. Toks aiškinimas buvo išpūstas. Tad kilo klausimas panaikinti karo stovį. Zaleskis, Lenkijos užsienių reik. ministeris, ėmė aiškinti: karo stovis vis tik yra, tad reik panaikinti. Lenkams tuo užsispyrus, T. S.-gai reikėjo tuo lenkams nusileisti. Man teko statyti klausimas: o kaip su Želigovskiu? atsisakė ar nustotumėm teisių prie Vilniaus. Lenkai gavo karo stovio panaikinimą.

Jie nusileido — buvo laukiama, kad Pilsudskis pasidarys mums palankesnis. Jis vadindavo save lietuviu, o kitus lenkais. Zaleskis irgi lietuvis... Gal ir tai svėrė, bet lenkai priėmė Vilniaus klausimo atgaivinimą. Ne tik istoriškai įrodymai, bet ir ilgai Lietuvą valdžiusi Rusija savo sutartimi perleido Vilnių Lietuvai. Vilnius paliktas nei Lietuvai, nei Lenkijai — Vilniaus klausimas paliktas atviru. Kaip jis bus išspręstas — pamatysim ateity. Tas daugiausia pareis nuo mūsų pačių pasiaukavimo. Pirmą žingsnį mes padarėm: jis dar bus sprendžiamas.

Paaiškėjo, kokios reikšmės turi Ambasadorių Konferencijos sprendimas: Amb. Konf.-jos sprendimai Tautų S.-gai neprivalami.

Sie ginčai kilo dėl Vilniaus klausimo. Amb. Konf.-jos sprendimas dėl Vilniaus priklausomybės Lenkijai panaikintas. Ateity tas bus labai svarbu.

Lenkija pasižadėjo gerbti Lietuvos nepriklausomybę. Tai nėra tuščias žodis. Esant pačiam Pilsudskiiui posėdy, buvo perskaityta šis nutarimas, kuris duotas viešai. Po to lenkai negalės atvirai pulti Lietuvą — galėtų tik slapta. Apie tai buvo kalbama, ar Lietuva pritaris rezoliucijai. Raporte pažymėta: Lenkija nieku būdu

negali kištis į Liet. vidaus reikalus. Turėta galvoj Plečkaičio ir pan. ponus.

Sunkus dar buvo kontrolės klausimas, mums svarbus. Reikalavau, kad būtų sudaryta komisija. Pradžioj buvo pritarta, bet atvykęs Pilsudskis pasakė, jog tai būtų nepatikėjimas tais lenkų pareiškimais, duotais T. S.-ai. Sutikau su kitų neįžeidžiančiu pasiūlymu.

Dėl keliolikos išstremtųjų čiapus demarkinės ir liet. mokyklų uždarymo atatinamo išsprendimo — lenkai sutiko dėl skiriamos iš 3 komisijos, kuri ištirs ir praneš T. S.-ai. Tas eis paprastu keliu... Kovo mėn. bus pranešta apie persekiojimus lietuvių.

Rezervuotas Vilniaus klausimas pasiūlyta spręst betarpiškai Lietuvai ir Lenkijai ar T. S.-ai. Turėt pradžioj santykius — tarpusavio dalykas. Tos derybos tiek galimos, kiek Vilniaus klausimo neliečia. Zaleskis pareiškė spaudos atstovams, kad niekas nepakitejo. Laisvė mums garantuota. Mes nenusileisime. Zaleskis man sakė, kad pirmas klausimas bus dėl Nemuno. Spauda įvairiai spėlioja, kaip derybų klausimas plėtosis: vieni sako — per kelis mėn., kiti — per kelis metus.

Šiandien pasiekėm to, kad: puolimo pavojus pašalintas, atnaujintas Vilniaus klausimas ir kilo galėjimas derėtis. Mūsų reikalavimai turi pritarimo. Europos taika buvo mūsų rankose. Žiūrėta, kaip pasielgsim. Pamačius mūsų taktiką nurimta. Mes išėjome į didžiojių tarptautinės politikos areną. Buvo susidomėta kurios iš mažų valstybių galės gyvuoti. Mes laikėm egzaminus: ar galim gyvuoti, ar norim taiką palaikyti. Įsitikinta mūsų naudai. Buvusi pati nepalankiausia mums prancūzų spauda dabar pasikeitė.

* Mes privertėm pripažinti mus.

Mums nebūtų nusisekė, jei nebūtų lietuvių siekimų vienodumo ir pritarimo iš visuomenės ir kariuomenės. Reikia, kad tos sąlygos stiprėtų, kad vienybės ožalis būtų suprastas. Pirmą mūsų dar prieš Ženevą laimėjom. Tolimesni laimėjimai pereis nuo to, kiek galėsime sunkumų išlaikyti. Buvo stengiamasi sudaryti tokia, o ne kitokia vyriausybė. Jei būtų nusileista, Lietuva būtų pralaimėjus visa linija. Remdamiesi tuo pasitikėjimu, galėsime vesti nepriklausomąją Lietuvą į gerovę.

Nėsiūmū aprašyti tų griausmingų ovacijų Lietuvos garbės gynėjui Vyriausybės Galvai prof. Volde-
marui.

Karininkų Ramovės pirmininkas gyd. generolas Nagevičius padėkojo O. E. R. Prezidentui už atsilankymą, o Minist. Pirm. prof. Volde-
marui šiais žodžiais:

„Ponas Min. Pirmininkas, pavilgęs po kelionės, papasakojo mums tai, kas mums labai rūpi. Išlydėdamį sakėm, kad esam vieningi ir galingi. Pavojus buvo didelis. Jeigu jo nėra — tik Tamstos dėka. Pavojus gali būt bet koks, — jis nebaisus. Dabar jis tuo labiau nebaisus, kad Tamsta gali kariuomene pasitikėti. Valio Vyriausybei!“

P. Jurgelėvičius.

Naujų Metų džiaugsmas.

*Nauji Metai — naujas džiaugsmas.
Naujos laimės pasakėlės:
Mano sapnas auksu virto —
Draikos sniegis lengvutėlės.*

*Žiemos kelias netikėtas —
Sniego daug, o ledas kelia
Rogės švilpia ir nekrato,
Kelias lengvas — žirgais lekia.*

*Sniegas sniegas — visur sniegas,
Raimai neriiasi pusnynuos.*

*Naujas kelias ejo miestan,
Pusniui kilus — vėl išnyko.*

*Mūs žiemužė pasipurtė —
Visur balta — plunksnos draikos.
Pusny miestas susikūrė —
Gatvėj žinia žinia vaikos.*

*Žiemos kelias, kaip bematant
Vakar lijo — sukos ratai,
O jau šiandien atvažiavo,
Senoms rogamis Nauji Metai.*

Pranas Bernatonis.

Lietuvių Milžinas Suomiuose

arba

sutikimas Naujų Metų svetimam krašte.

Lygiai 10 metų atgal karo metu gyvenusieji Suomijoje lietuviai, sutikdami naujuosius 1918 m., suruošė Rūhimäkuos vakarą su vaidinimais ir muzika. Rūhimäki tai didelė stotis, kur geležinkelis iš Suomijos sostinės Helsinkų šakojasi į dvi šakas: viena eina į Petrapilį, o kita į šiaurę per Torneo į Švediją. Čia gyveno keletas lietuvių inteligentų su šeimomis; iš čia netoli buvo Heme-linos (Tavastgusas) miestas, kur mūsų žiniomis, buvo keliolika lietuvių, rusų armijos kareivių, ir vienas lietuvis gydytojas, dabar pulkininkas Oželis. Taigi su-

seniausios ir gražiausios dainos daugiausia apdainuoja tam tikrus milžinus, kurie, viena, atvaizduoja suomių tautą, o antra, pareiškia giliausius suomių tautos troškimus. Tose jų dainose dažniausiai minimi tokie milžinai: Väinämöinas, galingas burininkas, Ilmarinas, gudrus kalvis ir kiti. Tas kalvis Ilmarinas yra nukalęs suomiams sampą; o sampas tai toks daiktas, kad kas jį turi, tai visu kuo pertekęs ir pilnai laimingas. Bet kas tas sampas yra,—ir patys suomių nežino. Ne pro šalį žinoti, kad iš tokių dainų sudarytas ir didžiausias suo-

Lietuvos vyskupas po jų duotos priesaikos Lietuvos Respublikai š. m. gruodžio m. 18 d. Respublikos Prezidento rūmuose.

traukti juos visus į krūvą ir kiek prisiminti Lietuvą čia tas vakaras ir buvo padarytas, arba, tikriau sakant, pakartotas; nes ta pačia programa lietuvių vakaras kiek anksteliau buvo surengtas Helsinkuose. Be Helsinkų ir Rūhimäki lietuvių į tą vakarą tikrai atvyko Heme-linos lietuviai su daktaru Oželiu.

Tarp kelių vakaro programos numerių buvo suvaidinti Senieji ir Naujieji metai, o paskum — Lietuvių Milžinas Suomiuose. Žodžius tiems dalykams buvo parašęs tuo metu Suomijoje gyvenęs kun. A. Sabaliauskas. Dešimčiai metų paminėti tam vakarui ir noriu paduoti „Kario“ skaitytojams tą Lietuvių Milžino Suomiuose raštą.

Del paties rašto reikia tarti keletas paaiškinančių žodžių. Lietuvos Milžinas minimas del to, kad suomių

mių tautos poezijos veikalas Kalevala. Jį tas metals kun. Sabaliauskas išvertė į lietuvių kalbą. Taigi dabar šiame rašte parodoma, kad po suomių žeme vakšto ne vien suomių milžinai, bet ir lietuvių, vadinas, Suomijoje pasirodė ir lietuvių tauta, reikšdama savo vargus ir troškimus.

Minimi ereliai — juodas dvigalvis reiškia Rusiją; viengalvis baltas Lenkiją ir viengalvis juodas — Vokiečius, nes šitie ereliai, tai tų šalių herbai, kaip Baltasis Žirgas—Lietuvos herbas.

Į rašto galą Milžinas reiškia tremtinių vargus ir jų troškimą grįžti tėvynen Lietuvon.

Lietuvių Milžinas Suomiuose.

*Tu mūs Kariuomene brangi ji,
Sutikdama Naujus Metus,
Pilnai tikėk,
Kad Vilnius greitai mūsų bus.*

*Ližtat
Gyvuok ilgus metus,
Ir būk laiminga,
Aukiėdama deqsius sūnus.*

*Tegul tavo vardas skamba
Po visus kovos laukus,
Ir ten garbę teranda
Tėvynę mylinti sūnūs.*

K. Politeka.

Armonika.

Paskutinis vakaras prieš naujus metus. Rusteikių kaimas, kuriame stovėjo Geležinio Vilko uztvora, rengėsi iškilmingai palydėti senus ir sutikti naujus metus. Dar dieną pas uztvoros viršininką buvo atėjęs Rusteikių kaimo jaunimas ir prašė jiems leisti suruošti vakaruškas. Uztvoros viršininkas leido ir net savo muzikantus prižadėjo: dragūną Valantėlį su armonika ir Kaušą su bubnu. Valantėlis buvo puikus muzikantas. Visame pulke jis buvo geriausias. Kai užtrauks, būdavo, jodamas per kaimą, tai vyrai meta pančius sukę, mergos meta verpti, seniai nuo pečiaus nulipa, subėga visi gatvėn ir klausosi lyg negirdėto orkestro. Eskadronas, būdavo, jau toli prajojęs kaimą, o gatvėj susirinkusieji vis dar tebestovėjo ir lauke ar nepasigirs dar armonika.

— Valantėli, dar surešk, sakydavo. Rusteikių apylinkėj nebuvo nė vieno, kuris su juo sulygtų.

Po piet prasidėjo rengimasis. Mergos pynė vainikus ir dabino šokiams kamara, o vyrai košė alų. Kurioj bačkoj alus buvo skanesnis ir stipresnis, tą atidėjo, o nustelbusį sau pasiliko. Apsukresnės marčios dešras kepė ir skilandį virė. Seniai tik ūsus šluostė ir pakugždomis kalbėjo.

— Na, vyručiai, rusteikiečiai neapsikaulins, už viską vieną kartą atsilygins.

Ne tik Rusteikių kaimas, bet ir visa Ežerėnų apylinkė gerbė ir mylėjo Geležinį Vilką. Kur tik neįsiverždavo lenkų partizanų gaujos, vilkai iš jų visada visą grobį atgal žmonėms gražindavo.

Vakarė atėjo kviesti, ir vilkus dalyvauti tose iškilmėse. Uztvoros viršininkas, Valantėlis su armonika, Kaušas su bubnu, ir aštuoni, laisvi nuo tarnybos, vilkai nuvyko vakaruškon.

Naujo namo erdvoj kamaroj buvo susirinkę visas kaimas Jaunimas žiedą dalina, o seniai vaikšto su dideliu gorčiu, pila alutį ir ragina gerti.

Valantėlis užtraukė kažkokį negirdėta šokį. Rusteikiečių jaunimas klausėsi, norėjo eiti šokti, bet nediršo.

— Nemūsiškas, girdi, per panckas esąs.

Valantėlis užtraukė polką.

Pora už poros pakilo nuo suolo jaunimas ir pradėjo šokti.

Kitame namo gale, grįčioj, buvo parengtas stalas su užkandžiais. Ten ir po šnapsiuką duoda. Bet užtat ten vien seniai ir moterys, jie traukia alų ir dainuoja. Įeina kamaron, pasižiūri į tą vilką, kuris daugiausia su jo dukterim šoka, ir tempia už rankos grįcion.

— Gerk sūnaitėli kal a senis — mano duktė kai juodas jautis: darbšči ir sumaninga. Čia ir skanesai jos.

Vilkas valgo ir geria; senis patenkintas.

— Gerk, ponas, gerk — ragina jį šokėja.

— Ženikis ber-ne-e-e-li... užtraukė moterių balsai.

Valantėlis tik groja, tik groja. Jo armonikos dumtuvė raitos kai žaltys, o jis atsilošęs į sieną, koją ant kojos užsidėjęs, traukia, net langų stiklai dreba. Net grindys nuo šokikų trepsėjimų dreba. Valantėliui pripila alaus stiklinę ir duoda gerti. Valantėlis nenustojia groti. Jis viena ranka paima stiklelį, o kairiąja vien bosais groja. Bet jis tiek įgudęs, kad įsismagine šokikai nenugirsta. Kai išgera, paima laibesnių balsų punktą, ir iš tikro atrodo, kad taip ir reikėta. Bosų partijos reikėta, vadinasi. Kaušas bubnu pritaria. Jis švilpia, balsu rėkia ir vėl bubnuoja.

— Uchch — ha — cha — surinka Kaušas ir nykščiu patraukia per bubną. Tai yra gražiausioji polkos vieta. Seniems ir vaikams tas geriausiai patinka. Užtat apie Valantėlį ir Kaušą jų netrūksta. Išstisas būrys sto-

vi ir iškišę liežuvius klausos. Valantėlio armonika trieilė, su dvylika bosų ir trisdešimt šešiais garsais, graži, keturkampė. Jis ją dar prieš karą už trisdešimt šešius rublius iš Petrapilio išsirašė. Tokios armonikos čia niekur dabar nerasi. Daug jam siūlėsi pirkėjų, bet Valantėlis parduoti nesutikdavo.

— Su šita armonika aš dar Vilniuj Geležinio Vilko maršą užgriešiu — atsakydavo.

Šitą užgirdę, niekas daugiau nesiderėdavo. Tai toki kaina, kuriai pinigų sumos nėra. Valantėlis su šita armonika ir į Geležinį Vilką pastoj.

Prieš pat dvyliką seniai dainuodami iš grįčios pradėjo verstis į kamara. Su alaus gorčiais ir stiklinėmis, o moterys su užkandžiais, rankose nešinais dalino ir pylė alų, ir prašė laikyti rankose, kol sieninis laikrodys neišmuš dvylikos. Valantėlis nustojo griežti, padėjo armoniką ant stalo ir pasiėmė sklidiną stiklinę putuoto alaus. Sieninis laikrodys rodė lygiai be trijų minučių dvyliką. Stovi visi, rankose alų laikydami, ir lydi senuosius metus.

— Valantėli, maršą trauk — kažkas suriko.

Valantėlis išgėrė neatsidusdamas skanaus alučio ir paėmė armoniką. Pravirko jo rankose armonika...

— Trach - tak - ta - ta - ta — ... pasigirdo kulkosvaidžio ir šautuvų šūviai gale kaimo.

— Lenkai, gyvatės... Jezus Marija... girdėjosi sumišę balsai, klyksmas, riksmas ir verksmas kamaroj.

— Gesinkit žiburį! — kažkas suriko iš vilkų — gulkit prie žemės! —

Vilkai pasigriebę nuo sienos karabinus bėgte išbėgo. Kaimo gale smarkiai šaudė. Valantėlis neša armoniką pažastin pasispraudęs ir uždusęs keikiasi.

— Mesk armoniką, — sakau.

— Negaliu, — atsakė ir vėl bėga.

Viršum galvų zvimbe kulipkos. Sušalusios obelių šakos krenta žemėn. Vilkai pradėjo šliaužti. Valantėlis irgi šliaužia ir keikiasi.

Prišliaužę prie uztvoros sulindo apkasuosna.

Priešakyje uztvoros, už šešių šimtų metrų, ant balto sniego juodavo daugelio žmonių siluetai. Jie atrodė lyg mažučiai kelmai. Bet gerai įsižiūrėjus aiškiai matyti, kad tai lenkai. Mūsų Maksimka (taip vadinom savo kulkosvaidį) dirbo išsijuosęs. Kai tik pradeda lenkai judėti, Maksimka pradeda pekliškai tarkėti. Lenkai keliasi, griūva ir vėl keliasi. Nei sargo, nei momonėlio nematyti, šaudoma iš akies. Šalčio visiškai nejaučiama. Kartu gerklėj darosi kai sprogsa šautuvinės granatos; tada tik sudrebu, kietos sušalusios žemės šmotai subyra ant galvos, net karabinas išlekia iš rankų.

Kuo arčiau matosi taikinys, tuo širdis smarkiau ima plakti, tuo daugiau nerimas ima ir taip baisu, baisu darosi. Šaudoma iš abiejų pusių. Čia ir Valantėlio armonika neprarėktų.

Pasigirdo švilpukas. Ilgai švilpukas girdėjosi.

— Traukiasi — pasigirdo uztvoros viršininko balsas.

Šaudymas aptilo. Dangus žvaigždėtas, mėlynas, lyg armonikos dumtuvė. Ša ia kažkas dejavo.

— Ge-e-e-lbėk — tyliai šaukė. Dešiniajame sparne girdėjosi trimito garsas. Trimitas arklinius šaukia.

Aš paėmiau už vamzdžio gale karabiną ir pradėjau šliaužti prie vaitojančio draugo — vilko.

Arklininkai šuoliais vedė arklius prie pozicijos. Didelis kanopų trypimas į sušalusią žemę didėjo.

Apkase guli sužeistas Valantėlis. Jis guli aukštelninkas, rankas užmetęs; vartosi nuo vieno šono ant kito ir vaitoja. Įsitempia, lyg vėmti norėdamas, pasi-

tampo ir vėl sunkiai dejuoja. Šalia jo guli numesta armonika. Graži keturkampė, trieilė armonika.

— Prie aarklių! — rėkė užtoros viršininkas.

Aš paėmiau Valantėlį už liemens, apkabinau jo ranka sau kaklą ir nešu į kaimą.

— Kur ma - a - no armo - oo - nika, — vos su-
prantamai klausia Valantėlis.

Man pagailo armonikos. Aš paprašiau bėgantį prie arklio vilką, jis užkabino armoniką man ant kaklo ir einu. Nešu sužeistą Valantėlį ir armoniką.

Dalis vilkų užsėdo ant arklių ir nusivijo bėgančius lenkų partizanus, o kiti vedė arklius atgal į arkliedes. Pamatę mane vilkai šoko padėti. Atnešėm kaiman, paguldėm šilton grįcion. Felčeris perriso žaizdas. Jis buvo sužeistas į šoną, o armonika skersai peršauta. Valantėlis sunkiai dėjavo. Mes grįžom į apkasus.

Dangus mėlynas, žvaigždėtas, kaip armoniko duntuvė. Dar neaušta, bet jau po dvylikos. Toli girdėtis atskiri karabinų šūviai.

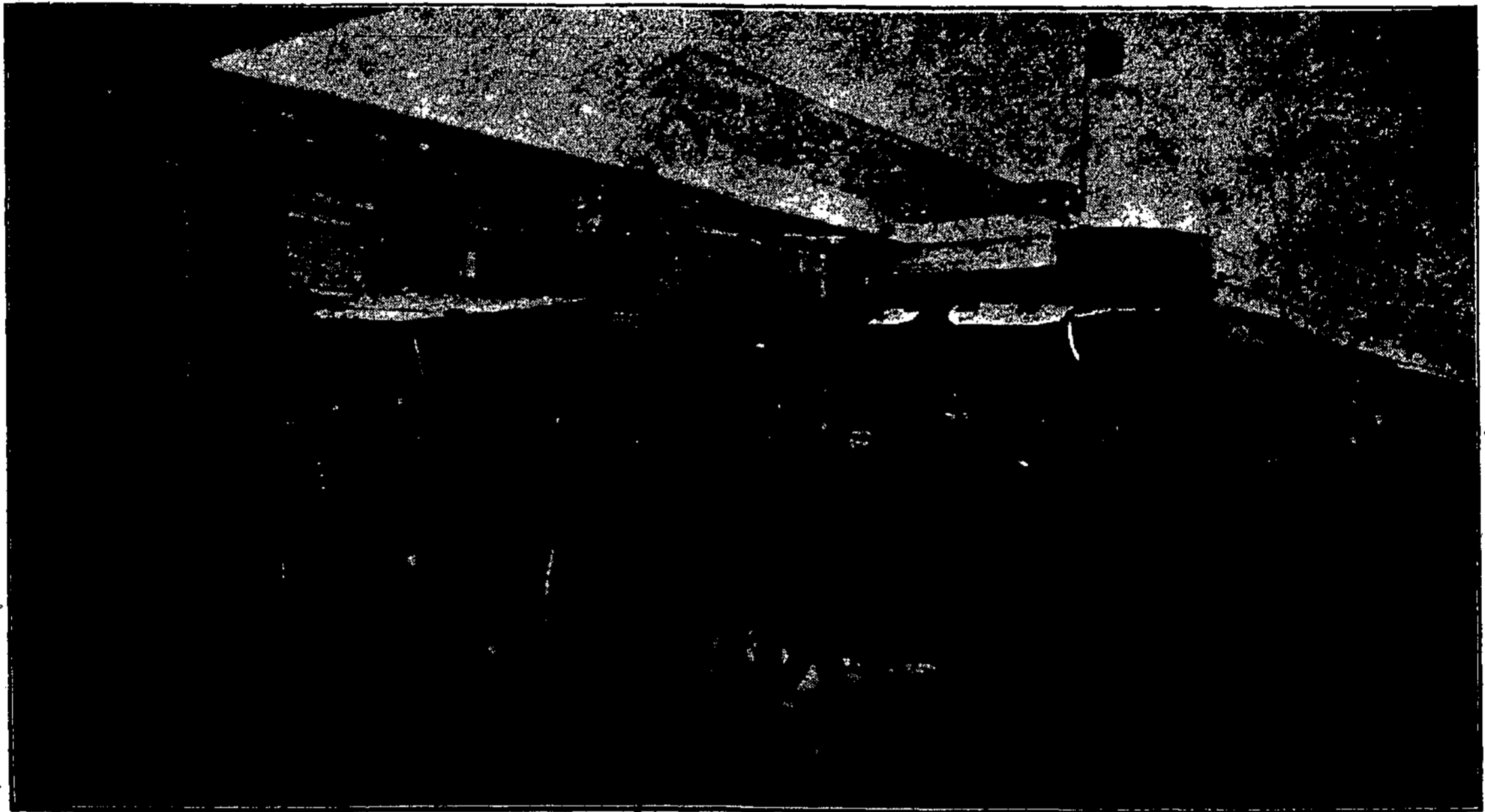
* * *

... 1923 metų pirmoji diena. Žmonės rinkosi su lopetomis rankose užmuštųjų lenkų partizanų laidoti. Kieme, rogėse, gulėjo sužeistas Valantėlis. Suirinko jaunimas. Visi nūsiminę ir liūdni. Mergos padabino sužeistojo roges. Užpakaly rogių stovi keturi raiti dragūnai, jie lydės sužeistą į Ežerėnų apskrities ligoninę.

— Ar sveika mano armo - ooo - nika, — pratarė sužeistasis.

— Sveika, — ramino vilkai.

Rusteikiečiai stovėjo šalia sužeistojo rogių ir verkė. Padabintos rogės važiavo. Rogėse gulėjo sužeistas Valantėlis ir peršauta armonika. Br. G.

Krašto apsaugos ministeris pulk. Daukantas šarvuočių rinktinėj.

ATSARGINIS.

(iš „kareivių ciklių“)

*Pabalnotas traukinys jau.
Va, ir kilpon dedu koją.
Garvežys apsiputojo
Ir stoty nerimsta jis jau...*

*Žirgas šnervėm leidžia garą
Te sau leidžia, bet težino,
Kad sės ant jo atsarginis,
Atsarginis iš gusarų...*

*Va, sužvengė traukinys gi.
Leidžiu zovada iš karto
Taip ir supa, supa — tartum —
Tu ant žirgo būtum visgi...*

*Taip ir jojo visą parą: —
Traukiny, pasuk gi dešinėi!
Mano namas gi po dešinei,
Mano namas gi Žagarėj...*

*Va, sustojau, va, Šiauliuose —
Čia palieku juodą žirgą
Papirosų nusipirkęs
Su tikruoju jau parjosiu...*

*O namuose... Jeigu karas,
Jeigu reiktų atakuoti.
Prašom žinių manai duoti
Atsarginiui iš Žagarės...*

Husz Ar.

Naujų Metų išvakarių nuotaika.

Visa padangė, lyg prinešta baltų, smulkokai prikarpytų, popieriukščių. Arba, lyg kas padangėn švitria ranka paleido tūkstančius baltų, mažų plotkelių. Tai — sniegės..

Juk iš tikro mes mylime sniegės. Mylime ir džiaugiamės, kada ant mūsų kareiviškų milinių nusileidžia pirmos baltos sniegės. Juk yra tokia snaigiška nuotaika, kada krinta sniegės baltais žiedais, žvaigždėmis arba dideliais „ubago kashniais“..

Nieks negali užginčyti, kad krintant sniegėm mūsų siela nebūtų apimta snagių baltumo, nekaltumo nuotaika. Yra tokia balta, škaisti žiemos ir žiemos švenčių nuotaika. Ir mes tikrai mylime tą nuotaiką..

Ar mes nemylime tamsių, dangaus melsvumos apimtų, iki kelių prisnigtų, Kūčių, ar baltų Kalėdų nakties su baltomis Bernelio mišiomis, ar žiburiais ir žvakelėmis Kalėdų eglutės. Pagaliau, ar mes nelaukiame sniegais žengiančių Naujų Metų?..

Tyliai, pasakiškai krinta snaigės, — krinta, — jei mes labai mylime jas. Baltų snaigių nuotaiką reikalauja mus susikaupti. Ir galvojame mes. Juk mes Lietuvos kareiviai. Juk mes turime atsiminimų ir mylime juos. Kas ką atsimename. Kas — pirmas kovų dienas, kas — kaip mokėmės mylėti ir valdyti ginklą, kas — kaip budėjome ir budime. Arba — šiaip iš gyvenimo. Sakysime, kada mes buvome vaikai maži ir nekalti, ir norėjome išgirsti ką kalba gyvuliai apie gimusį Kristų...

Taip, viską atsimename, Lietuvos kareiviai turi daug atsiminimų. Ir juo labiau atsimename, kada tyliai, tyliai krinta snaigės...

1928 m. išvakarės. Mes susikaupiame ir klausime, ką duos šitie 1928 m. Ar visas metas, kaip jo įžanga, bus snaigiškas ir iškilmingas? Juk prieš 2000 metų gimusis Kristus paskelbė pasaulio taiką. Tyliai ir iškilmingai krinta snaigės ir mes patyliai viens kito klausime, ką duos taip snaigių puošiami 1928 m.

Mes visi trokštame laimės. Kiekvienas asmeniškai norime pažvelgti 1928 m. uždangon: ar daug dar gyvenime matysime krintant snaigių, ar daug dar mylimom baltų laiškų rašysime, ar daug baltų laiškų gaušime, ar daug dar snaigių nuotaikoj gyvensime?

Ar atsakys mūsų klausimuosna Naujas Metas? Ar suteiks mums to, ko mes trokštame?

Nesenai iš Ženevos, baltų snaigių puošiamą atnešta Kristaus paskelbtoji taika. Mūsų žiaurus grobuonis lenkas su mumis taikosi. Atskirai kalbėsime dėl mūsų brangaus turto — Vilniaus. Tai gal duos 1928 m.

Taigi šiandie, sutikdami Naujus Metus, mes, Lietuvos kareiviai, dar labiau, dar vieningiau budime.

Ir kada ant mūsų šalmų, sargyboj bestovintiems, nukrinta graži, šalčio mėtoma kvėpianti snaigė, mes per dangaus miglotus plotus matome mūsų Vilniaus apsnigtus bokštus...

Husz Ar.

Lietuvos karo laivyno vėliavos aprašymas.

1927 metų birželio mėn. 15 d. Ministerių Kabinetas patvirtino Lietuvos jūrninkų sąjungos pateiktą šį karo laivynui vėliavos projektą.

Karo laivyno vėliavos pagrindan paimta mūsų tautiška vėliava, kuria naudojasi ir mūsų prekybos laivynas. Vėliavos vidury, jos geltoname ir žaliame lauke, yra raudonas skydas su aukso spalvos Vyties kryžiaus ženklu.

Pacijos vėliavos dydis 18×12 vienetų: geltonasis (viršutinis), žalasis (vidurinis) ir raudonasis (apatinis) vėliavos laukai turi kiekvienas po 18 vienetų ilgio ir po 4 vienetus pločio.

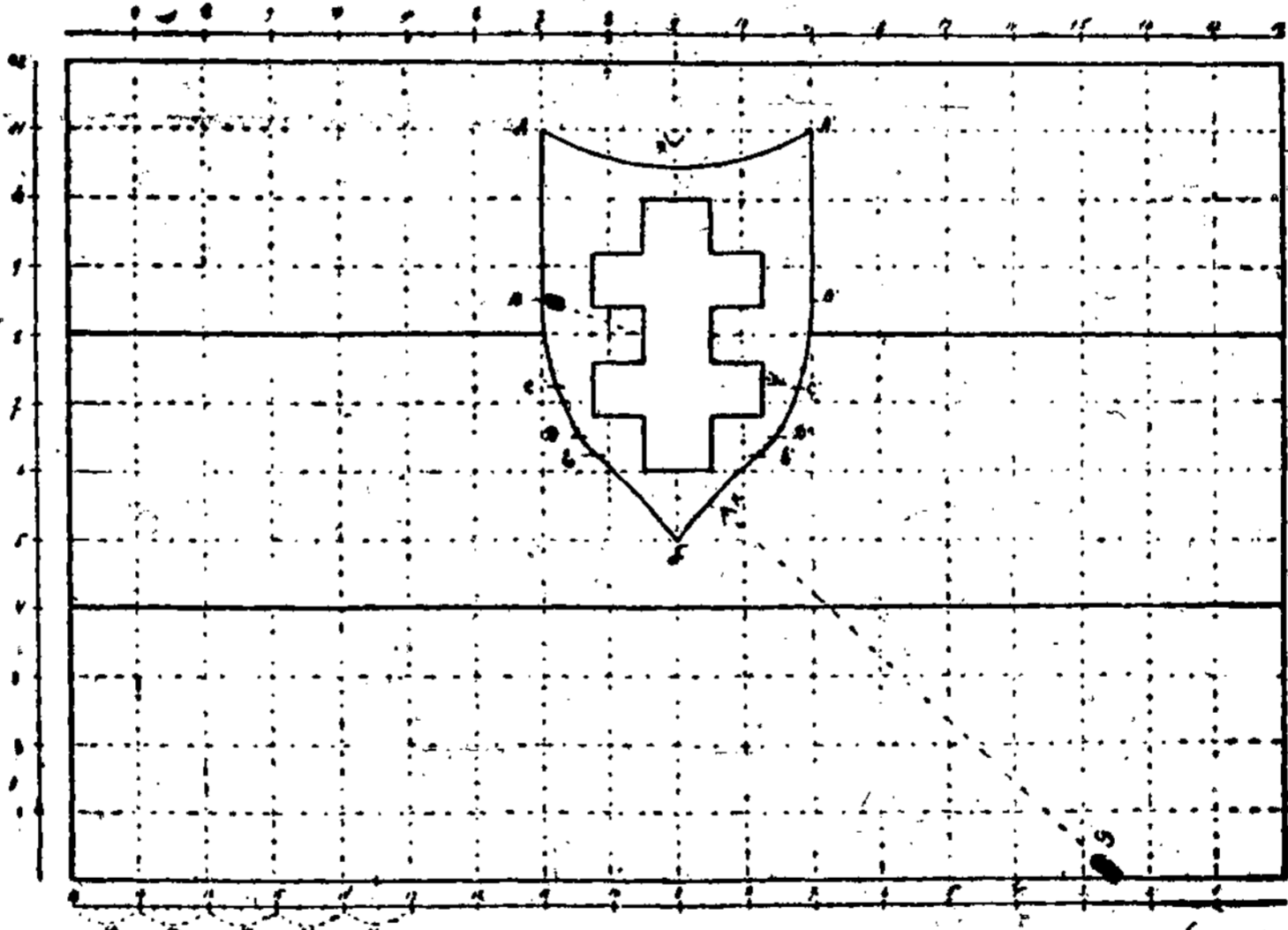
Skydas. Viršutiniojo skydo briauna (A K A¹) apvaliai įgaubta, o apacia smaila ir turi stilizuotos raidės „V“ pavidalą. Viršutiniosios skydo briaunos įgaubimas turi 4 vienetų ilgio spindulį (kryptis I K.). Pats viršutinis skydo briaunos vidurys yra $1\frac{1}{2}$

vieneto atstumo, skaitant nuo viršutinio vėliavos krašto ir supuola su devintojo (skaitant iš kairės) vieneto linija. Tos pačios briaunos kampai (A A¹) yra linijų persikirtimo taškuose iš kairės ir dešinės septintojo vieneto, o nuo vėliavos virsaus — pirmojo vieneto. Nuo kampų viršūnių šoninės skydo briaunos (A B ir A¹ B¹) per $2\frac{1}{2}$ vieneto, skaitant žemyn, yra tiesios, o toliau briauna turi atvirkščiai parašytos raidės „S“ išvaizdą. Viršutinis šios raidės dalies lankas (B D ir B¹ D¹) turi 4 vienetų ilgio spindulį (kryptis B C¹ ir B¹ C) su centru linijų persikir-

timo taške: iš kairės ir dešinės septintojo vieneto (B ir B¹), o nuo vėliavos virsaus $3\frac{1}{2}$ vieneto. Viršutinis šio lanko galas (B ir B¹) prasideda linijų susikirtimo taške; $3\frac{1}{2}$ vieneto nuo vėliavos virsaus ir septintojo vieneto nuo kairiojo ir dešiniojo vėliavos kraštų ir baigiasi linijų susikirtimo taške: $7\frac{1}{2}$ vieneto iš kairiojo ir dešiniojo vėliavos kraštų ir $4\frac{1}{2}$ vieneto nuo vėliavos virsaus. Apatiniai šios skydo briaunos dalies lankai turi spindulį $8\frac{1}{5}$ vieneto ilgio (kryptis G K) su centru apatiniame vėliavos krašte $2\frac{1}{2}$ vieneto atstumo, nuo kairiojo ar dešiniojo vėliavos krašto. Žemutiniosios šių lankų dalys prasideda susikirtimo linijų susikryžavimo taške: septintojo vieneto nuo vėliavos virsaus ir devintojo vieneto nuo vėliavos dešiniojo ar kairiojo krašto (F), o viršutiniosios lankų dalys baigiasi linijų susikryžavimo taške (E ir E¹):

$7\frac{5}{6}$ vieneto nuo dešiniojo ar kairiojo vėliavos krašto ir $5\frac{4}{5}$ vieneto nuo vėliavos virsaus. Likusieji tarp viršutinių ir apatinių šio skydo briaunos dalies protarpiai sujungiami tiesiomis linijomis (D E ir D¹ E¹).

Vyties kryžiaus ženklas. Kryžiaus kamėnas turi 4 vienetus aukščio ir vieną pločio. Jo viršūnė prasideda dviejų vienetų nuo vėliavos virsaus toumo ir sonai per $1\frac{1}{2}$ vieneto nuo kairiosios ir dešinėsios skydo briaunos. Abi kryžmės turi po $2\frac{1}{2}$ vieneto ilgio. Kryžmių ir tarp jų protarpio plotis lygus $\frac{4}{5}$ vieneto. *Majoras S. Kuizinas.*

Paskutinis vakarėlis.

Saulei besileidžiant, iš miestelio plentų atėjo pulko štabo raitininkas. Perėjo per tuščią kaimą, apsidairė ir, pamatęs prie vienos grįtelės senutę, paklausė: — Čia Degučių kaimas?

— Čia, ko ieškai, tur būt, atėjai pas mūsų vadą? — Taigi, kur apsistojo? — Šičia, už tos pirkelės. Ana, kur du beržai matyti, ranka parodžiusi, atsakė senutė.

Raitininkas apsuko savo arklį ir maža risčia nujojo prie tos grįčios. Nusėdęs atleido pavaržą, pririšo arklį ir įėjo į vidų.

Įėjęs padavė karininkui storom rudom antspaudom užantspauduotą raštą, o pats pasilikęs prie durų laukė. Karininkas pradėjęs skaityti rūsčiai suraukė kakta, bet greitai pasirašė ant voko ir atleido raitininką. Raitininkas, išėjęs iš kiemo prie savo arklio, pamatė daug kareivių. Vienas jų jį užkalbino.

— Kas girdėti, bene kokių naujienų atnešei. Prie štabo būdamas žinai, kas dedasi Lietuvoje, mes čia tarp girių, bro-lau, nieko nežinom.

— Tikrai negaliu pasakyti, bet, rodos, mūsų pulkas jau greitai iš čia kelsis. Sako, lenkai visu frontu traukiasi į Varšuvą. Mūsų pulkas greit eis į Vilnių. Tai, vyrai, Lietuva gyvuos!

— Raitininkas ilgai nekalbėjo, pasiskundė neturįs laiko, patraukė pavaržą, užsėdo ir nujojo atgal.

Susirinkusiųjų kareivių tarpe ši žinia sukėlė didelį nusistebėjimą. Net kaimo žmonės ėmė spraustis į kareivių tarpą, norėdami sužinoti, ko raitininkas buvo atjėjęs. Daugelis kareivių džiaugėsi, kad vėl reiks žygiuoti, kautis, o ne stovėti be reikalo. Tačiau kiti labai nusiminė, besidairydami po ramų, žaliuojantį kaimą, kur du mėnesius buvo tik lauko sargybose. Per tą trumpą, rodos, laiką spėjo susigyventi su to kaimo žmonėmis. Kiti įsimylėjo į to kaimo merginas ir net rengėsi jas vesti. Kitiems dar norėjosi pailsėti po didelių kovų ir varginančių žygių. Ir štai šioji žinia išardė visas svajones.

— Reikia dar pašokti!... Juk šiandien šeštadienis; gal jau paskutinį sykį šoksime, gal kitą šeštadienį jie jau kažin kur bus, — kalbėjo gražioji Onytė.

Sutemus vieno ūkininko kieme susirinko veik visas kaimas ir kareiviai. Net bobos su vaikais atėjo pažiūrėti. O pro atdarus grįčios langus plito armonikos garsai, juokas ir linksmos dainos. Spalvotais poperėliais padabinta lemputė blikčiojo, lyg nusigandusi tokio nepaprasto vakarėlio.

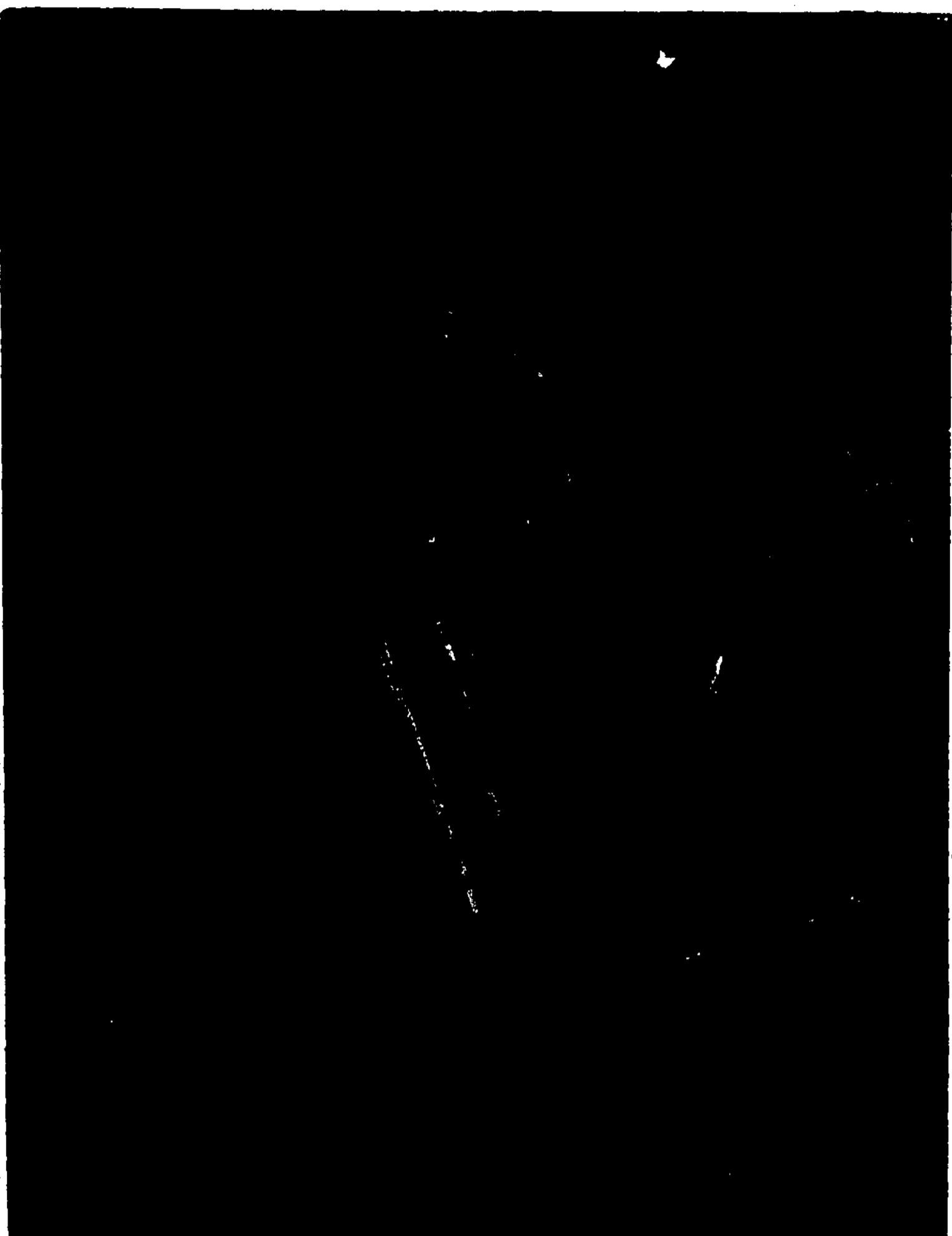
O kieme, ant suvežtų rąstų susėdusios, nuo durų toliau pasitraukusios, meiliai kugždėjosi porėlės, gailiai žiūrėjo vienas į kitą: gaila buvo skirtis. Viena porėlė, visų toliausiai pasitraukusi, neaiškioje vasaros nakties tamsoje pasislėpusi, bučiavosi ir sykiu maž nepykosi.

— Aš tikrai žinau, Antanėl, išėjęs tu mane pamirši. Tu tik dabar, kol prie manęs esi, taip kalbi, o kai išėisi, pamirši mane. Tik žinok, kad aš tavęs tai niekuomet nepamiršiu — glausdamosi prie savo Antanėlio, švelniai kalbėjo Onytė. Antanas Lastauskas dar daugiau spaudė ją prie savęs, gaila ir jam buvo Onytę palikti. Niekas taip švelniai nežiūrėjo į jį, kaip toji, su kuria taip netikėtai susitiko.

— Ne, Onytė, tavęs aš nepamiršiu. Kai karas pasibaigs, pirma pas tave atvyksiu, o paskui tik važiuosiu pas savo tėvus. Tik tu netekėk, lauk manęs. Jei aš nežūsiu, tai taip ir žinok, atvyksiu pas tave su piršliais.

Neilga vasaros naktis. Čia sutems, čia jau rytuose aušta ir viturėliai sveikina beaustantį rytą. Sykiu su nakčia baigėsi ir vakarėlis. Jaunimas skirėtssi armonikos garsų lydymas.

Kitą dieną, dar saulei nenusileidus, būrininkas gavęs leitenanto įsakymą, apėjo kaimą, apžiūrėjo

Senovės Lietuvos karžygė kunigaikštienė Gražina.

vežimus, arklius, šovinių dėzes. Tik dabar daug atidžiau tikrino. Liepė visiems anksčiau gulti. Pats dar nesutemus atsigulė. Kareiviai, nors aiškiai ir nesuprato, kodėl būrininkas liepė anksčiau atsigulti, tačiau truputį nujautė ir tuojau visi sugulė.

Kai tik ėmė brėkšti, būrininkas atsikėlė ir visus kitus prikėlė. Liepė sudėti savo daiktus į kuprines, pasiimti šovinių ir išsirikiuoti.

Gražiai tekėjo vasaros saulė, tartum džiaugėsi, išvydusi žaliuojančius Lietuvos laukus ir besirikiuojančius karius, besirengiančius iš savo krašto vyti atėjusį priešą.

Kai viskas susitvarkė, išėjo leitenantas Vilutis ir kareiviams pasakė karštą prakalbą. Iš visų pusių kaimo žmonės atidžiai klausėsi gražios karininko kalbos. Moterėlės verkė, žiūrėdamos į lietuvių kareivius, einančius į kovą su lenkais. Merginos stengėsi savų ašarėlių neparodyti, kraipė nuliūdusias akeles į visas puses, žiūrėdamos į sustingusius po geležiniais šalmais pažįstamų bernelių veidus. Čiaupė savo lūpetes, iš paskutinės laikėsi, kad nepravirtų.

Kada būrys išėjo iš kaimo, viena žila senutė peržegnojo tą pusę, kur tebestovėjo lenkų sargybos. Kiti kaimo gyventojai, pasislėpę už namų, žiūrėjo kas bus toliau.

— Vargė tu mano, — ištarė rankas sunėrusi moterėlė, kai išgirdo pirmuosius lenkų šūvius. Tačiau grandinė nėsustojė, bet tik pasilenkė ir toliau ėjo prie kalvos. Tik kalvos viršūnėje sugulė ir ėmė šaudyti į lenkus.

— Dieve, tu mano, Antaną, žiūrėkit peršovė...

— Tylėk, kvaile, negąsdink kitų, matai atsikėlė — ramino nusigandusią merginą senas skerdžius.

— Kalvos viršūnėj kiti šaudė į lenkus, o kiti juodu arimu šliaužė į raistą, kame juodavo krūmokšliai. Pasislėpę krūmuose slinko arčiau prie lenkų ir priėję arti paleido tokią ugnį, kurios lenkai neišlaikė ir ėmė bėgti. Būrys dingo už girių ir kalvų, stumdamas daug stipresnes lenkų jėgas iš Lietuvos. Toli šalimais irgi pasigirsdavo šūviai: ten kiti kovėsi su lenkais.

Pagaliau iš anos pusės pasirodė raitininkas. Atjojęs į kaimą jis papasakojo, kad lenkai su dideliais nuostoliais pasitraukė. Mūsiškių tik Vincą Lengvelį į ranką sužeidė ir Juozo Dabušio petį kulipka užgavo. Pasibaigė kovos ir kareivis Lastauskas savo žodį ištesėjo: pasiliuosavęs iš kariuomenės pirmų pirmiausia atvyko pas savąją Onytę.
J. Bartkus.

Kariai!

Žiaurus priešas mūsų, lenkas,
Spaudžia brolius vilniečius,
Rodos yr lietuvis menkas...
Kenčia ilgai erškėčius.

Tad kariai! Visi kaip vienas,
Ženkime į brangią pilį.
Kur nuo amžių tiek didvyrių
Ten užmigę tyli...

Eikim tat visi kaip vienas
Pas mūs sostinės vartus.
Tegul kardas, šaltas plienas,
Jos teisėjas tuomet bus...

Eil sutruk! kieta grandinė!
Vilnius neišturi kančių!..

— Ši diena bus paskutinė
Jam vargų didžiai karčių.

Tik būk tvirtas mano drauge,
Kaip mes eisime tenai,
Kur tėvynė mus vis šaukia...
Eikim tvirti milžinai...

Jeigu reiks mums susigrumti,
Nenustokime vilties.
Jeigu reiktų ir numirti...
— Del tėvynės ateišties.

Eikim! Vyrai! Nebelaukim!
Vilnius mūsų buvo, bus...
Skambią dainą tat užtraukę
Ženkim į „AUŠROS“ vartus...

Ažuolo Lapas.

Taupumo reikalu.

Viena mūsų blogų pusių tai netaupumas. Eilinis ar būtinis tarnybos puskarininkis, aišku, kad iš algos nieko negali sutaupyti, bet liktiniai puskarininkiai, kurie nesimoko ir yra nevedę, ir taupiai gyvena, tai gali šį tą ir sutaupyti.

Viršila gauna mėnesiui 120 litų, v. puskarininkis 90 l., j. puskar. 60 l. Jei kiekvienas iš jų po pusę algos kas mėnesį sutaupyti, tad viršila per metus turėtų 720 l., v. puskar — 540 l., j. puskar. — 360 litų. Dvejus, trejus bei daugiau metų kariuomenėje išstarnavus susidarytų kapitalėlis. Jau būt galima kokį namuką nupirkti ar pasistatyti, ar krautuvėlę atidaryti. Gal rasis karių, kurie man prikiš, kad 30-60 litų mėnesiui yra per maža ir būtiniausioms išlaidoms padengti. Aš pasakysiu, kad užienka, kai esame maistu, būtu, kuru, šviesa ir mundiruote aprūpinti. 1) tepalui batams, mūlui ir kitiems smulkiems reik. mėnesiui 5 lit., 2) pagerinti apmudiravimą — 15 l., 3) teatro, kino ir kitiems pasilinksminimo reik. — 8 l., ir 4) susirašinėjimo ir korespondencijos reik. 2 lit., kas iš viso sudaro 30 litų mėnesiui. Tokias išlaidas prie taupumo, gali padaryti j. puskar, o v. p. ir viršila — didesnes. Mums reikia taikytis prie pajamų ir daryti išlaidas iš mūsų pajamų. Jei prie pajamų taikysimės, jei ir ryt diena rūpinsimės, jei norim ateity medžiaginiai tvirtėti, turim taupūs būti. Atsiminkim, kad ne visą amžių ir kariuomenėje išstarnauti galėsime. Šiandieną tarnaujame, ryt

galim panorėt pasiliuosuoti, bei gali mus dėl sveikatos, ar kitko ir vadovybė paliuosuoti. Tuomet, be sutaupyti kariuomenėje pinigų, labai yra sunku pradėti gyventi, kol gausime bet kokią tarnybą. Yra manančių, kad dešimt metų kariuomenėje išstarnavęs gausiu ir vėl valdišką tarnybą. Čia gali būti maža vilties, kad galėsime kariuomenėje dešimtį metų išstarnauti, nes ir šiandieną yra mažas % liktinių puskarininkių, kurie būtų kariuomenėje išstarnavę daugiau, kaip penkis — aštuonis metus. Todėl visiems liktiniams puskarininkiams labai nesveika yra būti neekonomiškiems ir netaupiams. Ateity gali nesirūpinti tik ūkininkų sūnūs, kurie iš kariuomenės pasiliuosavę gali eiti pas tėvus ir savus ūkius dirbti. Ten viską žemės darbui randa. Bet bloga tiems lik. puskarininkiams, kurie iš kariuomenės pasiliuosavę neturi kur eiti, neturi užsiėmimo, neturi ir pinigų. Tad tuo laiku ir ateina į pagalbą kariuomenėje sutaupyti pinigai. Visuomet sunkiau yra iš kar. pasiliuosavus be pinigų pradėti gyventi, kaip joje tarnaujant kas mėn. po pusę mėnesinės algos sutaupyti. Tai gali patvirtinti kiekvienas iš kariuomenės be pinigų pasiliuosavęs.

Lietuvių patarlė sako: „Neužmirškim ir juodos dienos.“

Pabandykim — įsitikinsim.

Tėvynės sūnus.

Kaip mes lenkus iš savo pirkios kūrėm...

(Tikras atsitikimas).

— Vai daug, sūneli, nukentėjome nuo lenkų — pasakojo man senas dzūkas savanoris — daug nukentėjome, bet nūnai smagu atsiminti tuos skaumus. Mielu noru tau papasakosiu, kaip mes su Vincuku lenkus iš savo pirkios kūrėm.

— O iš kur jūs, dėde, pradžia gavot. Kodel kiti jūsų sodžiaus kaimynai neprisidėjo prie jūsų kovų?

— Tai buvo 1918 metais. Buvau Valkininkuose, atvažiuo tenai didelis ponas, dabar jis prezidentas. tada niekas nemanė, kad jis bus mūsų krašto galva, bet matėm, kad yra mokytojas žmogus. Jis taip pat, kaip tu vakar pas Akmenį, kalbėjo Valkininkuose, sakdamas, kad visai gali būti, kad visokie priešai gali mus nuterioti, bet čia bus tik Lietuva, tik mes turime

ginti savo kraštą... Tuomet topterejo man širdin, kad ir aš lietuvis, kad ir man reikia ginti savo kraštą, kad ir mano sodžius būtų Lietuva. Ak ne visų širdis uždegė tuomet kalbėtojas. Prieš tai jau man Vincukas kalbėjo, kad bus Lietuva, bet savam, nors ir pasimokiusiam, netikėjau. Tik paklauses p. Smetonos, pradėjau kartu su sūnum dirbti, pasidariau nemobilizuotu kareiviu, vėliau pavadinu mane savanoriu.

Kovosiu, sakau, kovosiu visur. Jeigu mokyti sako ir tiki, kad čia bus Lietuva, tai ir bus. Ir štai 1919 m. važinėjo po mūsų apylinkę kažkokia ponia ir rašinėja žmones prie Lenkijos. Tegul kiti rašos, bet savo kaimynų neleisiu rašyti. Apibėgau Jokėnų sodžių, apibėgau Parūčius, Šilinius, sakau: „vyrai, čia bus Lietuva, čia nebus Lenkijos, nesirašykite prie Lenkijos...“ Paklausė. Nei Jokėnai, nei Parūčiai, nei Šiliniai nesirašė. Bet prakeikti išdavikai pasakė, kad aš kalbėjau žmonėms, kad nesirašytų, kad čia bus Lietuva...

— Taip, taip, tai Keršis padirbo. — Mes jam parodysim Lietuvą... — kalbėjo ponia. Manau sau, duosite jūs man — duokite, bet aš ir toliau dirbsiu, kad čia Lietuva būtų. Ir dirbau. Vincukas važinėjo į Mariampolę, parveždavo proklamacijų, o aš vėl po sodžius ir miestelius platinau.

Naktį prieš tą nelaimingą atsitikimą išklijavau Varenoje, ties Akmeniu, visuose aplinkiniuose sodžiuose, išplatinau.

„Vyrai, laikykimės, laikykimės — čia bus Lietuva!“ — kalbėjau visiems.

Lenkai pradėjo sekti daugiau Vincuką, kaip mane — jis jaunas, jis mokytojas, jis daugiau ir dirba. Na, sakau, paimsite Vincuką, tai aš liksiu be įtarimų ir tuomet dar laisviau galėsiu dirbti. Reikia sūnų paaugoti dėl Lietuvos, bet kol jis jiems pakliūs, tai daug padarys.

Rudenį, grikius raunant, ateina trys lenkai žandariai. Vienas, vyresnis nuėjo pas seniūną Šakucį, o du tiesiog pas mus. Sutiko mano Vincuką kieme.

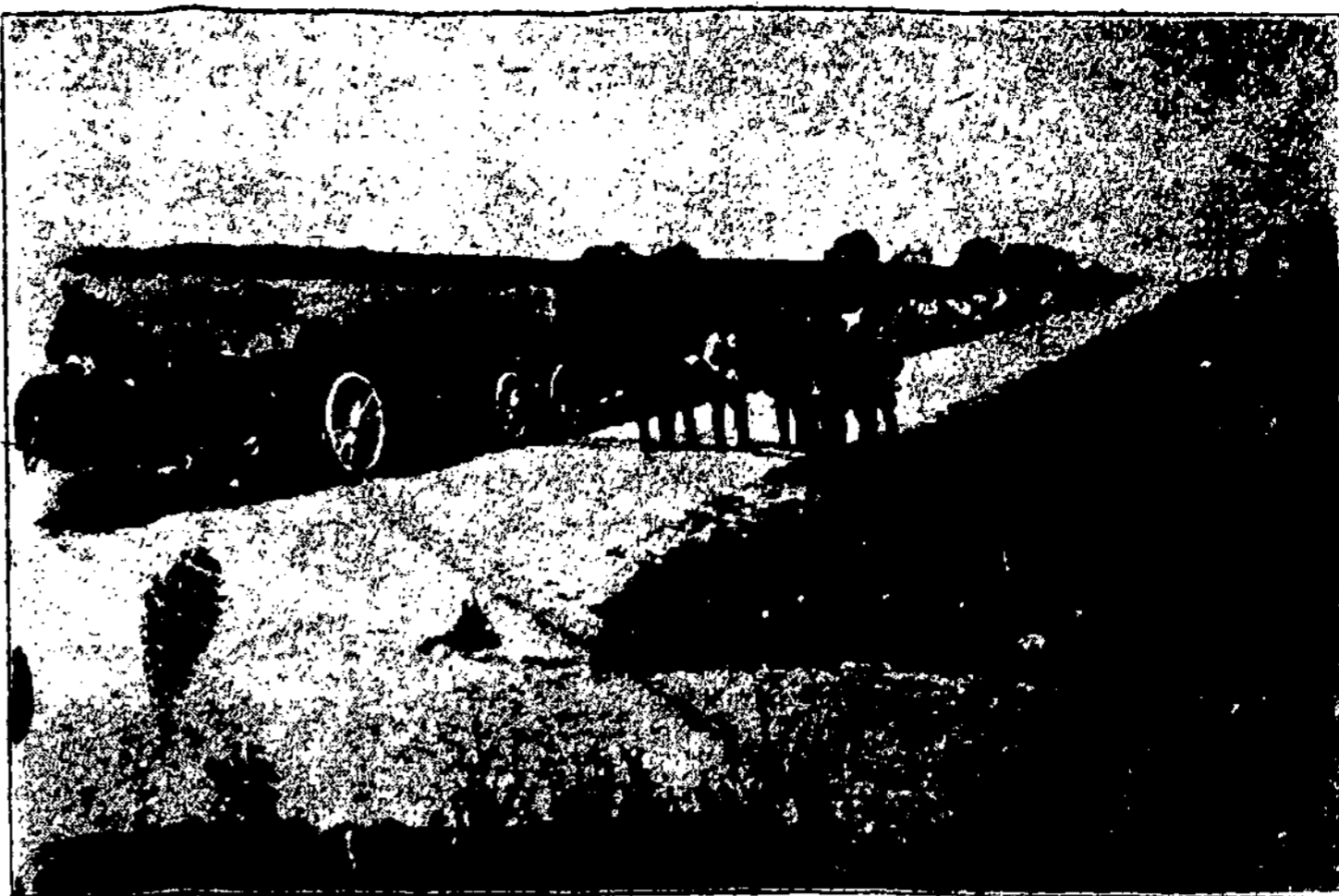
„Ar tu mokytojas Keršys?“ — klausia jie piktai.

„Taip, aš“ — atsako Vincukas.

„Pšiakrev! tai tu platini proklamacijas, kad čia bus Lietuva...“ ir pradėjo jį mušti, daužyti. Atvarė mušdami pirkion. Galvoju sau, jau tu, sūneli, kliuvai, bet aš dar liksiu. Bet kur tau. Atėjo pirkion ir tuoj puolėsi prie manęs:

„Tai tu, seni, nori iš trijų kaimų Lietuvą padaryti! Mes tau parodysim!...“

Aš pradėjau teisintis, gintis, bet veltui,

4 art. pulkas pakelė į Varenos poligoną (1927 m. vasarą).

Mes tau penkiasdešimt bizūnų įpilsim, tai tu mums viską pasakysi“

Kad aš senas neatlaikysiu tiek daug smūgių“ — teisinausi jiems.

„Tai niekis, tegul tave cholera paima“ — urzgė kaip šuo žandaras.

„Ar daug turi atsišaukimų?“ — šaukė žandaras į sūnelį.

„Ne, neturiu“ — atsakė išraudęs Vincukas, o čia lovoje po pagalviu buvo didžiausias pundas literatūros. Na, dabartės, tai bus galas — manau sau.

Sumuštas Vincukas, išraudęs tik dairo. Supratau, kad jis nori iš jų nagų ištrūkti, kad jis nori pabėgti. suprato ir senė, motina.

„Ponuli, man reikia laukan...“ — tarė mano senė stovinčiam prie durų žandarui. Žandaras manydamas, kad ji nori paslėpti proklamacijas, pats ją išlydėjo. Antras, likęs vienas, ėjo prie lovos proklamacijų žiūrėti.

Mūsų kirvis visados būdavo užkištas už suolo. Kaip tik žandaras užsisuko eiti prie lovos, tuojau Vincukas griebė kirvį ir drožė žandarui pentimi į galvą. Žandaras subaubė, kaip jautis, ir krito prie lovos, neištraukęs proklamacijų. Vincukas atsukęs ašmenis drožė dar kartą petin ir su kruvinu kirviu pro duris... Perbėgo priemenę, o prie antrų durų sutiko kitą žandarą, kuris išgirdęs draugo baubimą bėgo jo gelbėti. Vincukas puolė jį su kirviu, o žandaras dūrė jį durtuvu... Laimė, kad apdraskė tik krūtinę ir pervėrė rūbus...

Vincukas, metęs kirvį, grėbėsi už šautuvo ir prasi-dėjo tšymasis — žandaras traukia šautuvą į save, o Vincukas vėl į save. Vincuko rankos kruvinos, iš krūtinės teka kraujas, bet vis nepaleidžia, vis grumiasi su žandarą, kuris stengiasi jį nudurti.

O man, sūneli, atėjo tiesiog apkvaišimas į galvą. Aš neginu sūnaus, bet prašau žandarą, kad jis leistų jam pabėgti, kad aš lieku jo vietoj... Prašau, prašau, o žandaras su Vincuku vis grumiasi, sukasi po kiemą ratu ir gana...

„Ponuli, leisk jam bėgti, leisk...“ — prašau žandarą, bet žandaras, viena ranka laikydamas šautuvą, kita, pagriebęs nuo žemės kirvį, kadgi leis į mane... Aš tik atopakaliais, ant pagalio ir

2 sunkiosios baterijos kareiviai.

pargriuvau aukštynukas. Galvą sumušiau, akyse tamsu, negaliu atsikelti... O Vincukas, girdžiu, šaukias: „tėvai, tėvai, gelbėk mane, neprašyk tu, tik gelbėk, gelbėk...“

Atsikėliau. Pratrėniau akis. Žiūrau Vincukas vis dar grumiasi su žandarų. Atsipeikėjau ir aš. Vincukas patraukė nuo kirvio žandarą; aš už kirvio ir tekšt žandarui galvon, sakydamas: „rupūže, už tai, kad aš tave prašiau paleisti sūnų, tu norėjai mane nukirsti — še tau!“

Žandaras išsitiesė ant žemės. Šautuvą paleido. Vincukas sudrožė porą kartų šautuvo buože ir pats su šautuvu į mišką.

Aš priėjau prie žandaro, paspyriau koja — nejuda. „Gulėk, tuščia tavęs!“

Kitas guli vėl prie lovos negyvas, bet yra trečias, pas Šakucį. Ateis ir suims. Reikia bėgti ir man. Paliko tik viena senė. Liečiau jai saugoti namus, bet dar Dievo meilė, kad ji manęs nepaklausė, ir pasislėpė ant Krisiaus pirkios.

Senė pratupėjo naktį ir dieną ant pirkios. Girdėjo, kaip lenkai šaudė mūsų avis, kiaules, kaip plėšė turtą ir vežė prikrovę vežimus į Valkininkus, kaip mušė kaimynus, ypač senį Krisių, kad pasakytume, kur mes esame. O mes išsiskirstėm kiekvienas sau. Vincukas nubėgo miškais už Merkio pas švogerį. Žmona, sulaukusi antros nakties, nubėgo į Žilinėlius, o aš trunkiausi tris savaites po Formos miškus, apie Tūniškių balas.

Vargau, sūneli, vargau! O čia žinau, kad mus gauda, kad mus ieško. Kai kurie mūsų kaimynai žinojo kur aš esu. Lenkai pažadėjo už mane „dužo

pieniendzy“. Kai ką suviliojo ir pranešė žandarams, kad aš pas Tūniškes.

Vieną rytą klausau, sutarškė lyg ir kulkosvaidis. Einu į tą pusę pažiūrėti. Žiūrau, stovi ant Akmenio kelio vienas kulkosvaidis, ant linijos — kitas ir kad pradėjo duoti į Tūniškių tankumynus, kad pradėjo duot, net šakos terška, net užta, švilpia...

Manau sau, dabar čia man ne vieta. Aš bėgti, ir bėgti per miškus... Nubėgau net į Varėnių Šilapieves, įlindau balon į tankų kadugį, susiriečiau ir pratūnojau ligi nakties.

Kitą dieną nutariau pereiti per demarkacijos liniją, o iki linijos dar 30 km., net Pocolonyse, už Daugų, stovi paskutinės lenkų sargybos, o ten vietos nežinomos. Tuo tarpu lenkai visur mus gauda. Eisiu, sakau, iš savo gimtinės į Varlius prie Dusmenų, ten turiu giminių ir iš ten lengviau pereisiu. Ir vėl Dievas davė mums visiems trims vieną mintį, kad mes visi susirinkome Varliuose ir iš čia nuvykome į Alytų, kur rado me jau dvi kuopas susidariusias savanorių kariuomenės. Mus čia maloniai priėmė, pragyvenome kareivinėse drauge su kareiviais penkias savaites, paskui pasibastėme po Suvalkiją, apie Simną, kol 1920 m. vėl nuvykome į frontą kovoti, atsiimti savo gimtinės.

Atsiėmėm, ačiū Dievui, bet nieko neradome — tik apgriautas sienas ir pliką žemę...

Kaip mes kovojome antru kartu, papasakosiu kitą sykį, net vieną žinau, kad Lietuva buvo ir bus“ — baigė senelis tvirtu balsu.

Užrašė Vincas Uždavinys.

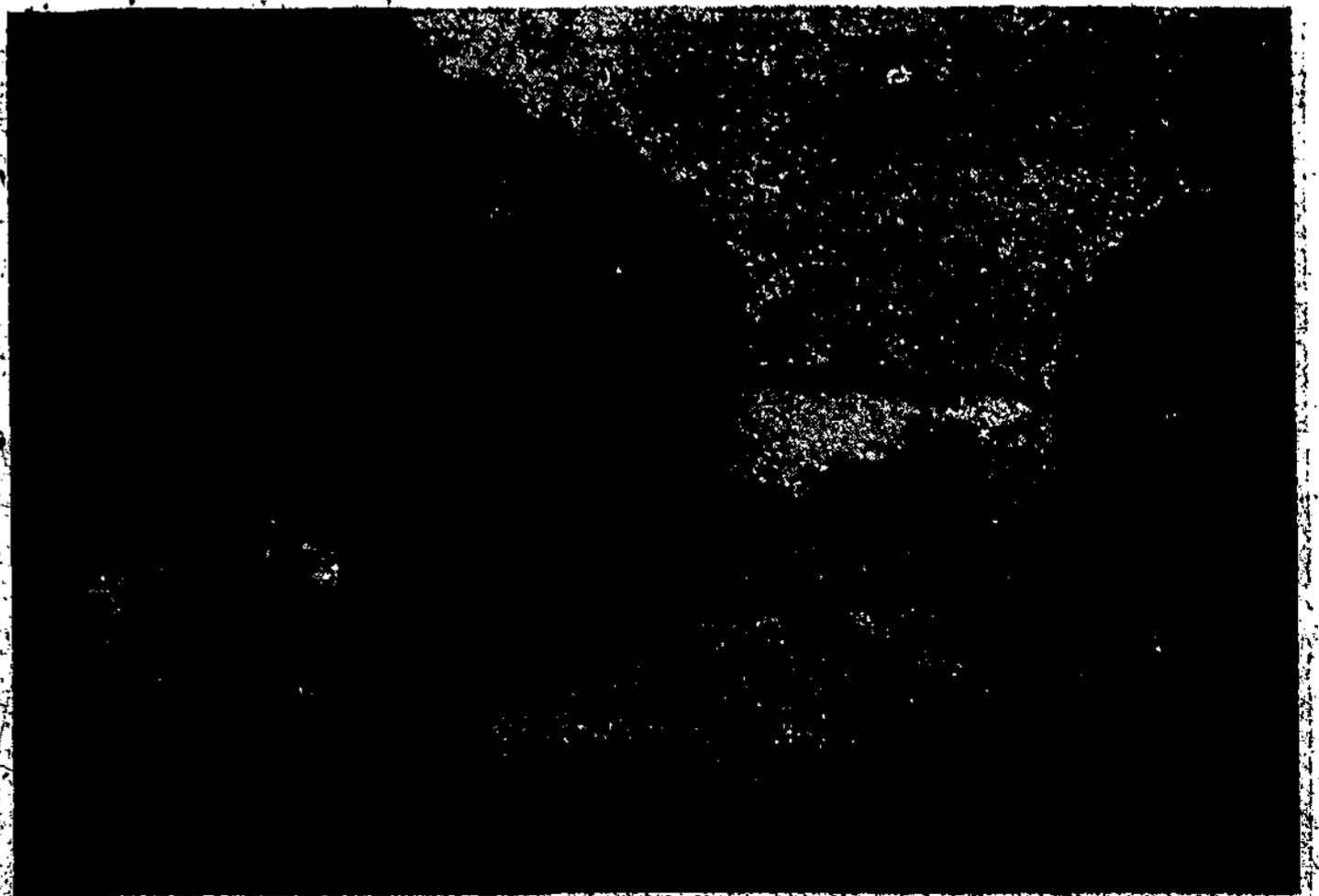
Gyvenimas — mokykla.

Vėl jau praslinko metai. Paprastai praslinkus tam tikram laikotarpiui daroma apžvalga, žiūrima kas nuveikta ir nusiatomi planai ateičiai. Mums kariaus irgi bus naudinga pažiūrėti ko išmokino mus senieji metai, kad galima būtų gautais patyrimais pasinaudoti ateinančiame gyvenime. Reikia pripažinti, kad 1927 m. buvo gan turtingi įvairiais įvykiais. Aš sustosiu trumpai ties lietuvių — lenkų ginčo sprendimo klausimu ir įvykiais, surištais su šiuo klausimu. Galima drąsiai tvirtinti, kad mes pergyvenome labai ir labai sunkų momentą. Po išplėtimo Lietuvos banko Tauragėj, išgama Plečkaitis pabėgęs pas lenkus su savo bendradarbiais pradėjo organizuoti bandas ir vesti derybas su lenkais. Plėšikas Plečkaitis rado pritarimą šiam savo sumanymui pas lenkus — dvarininkus, kurių dvarai Lietuvoje tapo išdalinti savanoriams, bežemiams ir mažžemiams; matyti, kad ir pats sukilimas Tauragėje buvo rengiamas lenkų pinigais. Kas galėjo pamanyti, kad socialdemokratas Plečkaitis, kuris būdamas Lietuvoje dėjosi tokiu kūrštu darbo žmonių ir mažžemių gynėju, okupuotoje Lietuvoje vestų derybas su dvarininkais, kad atidavus į jų rankas net ir visą tautą. Jis gerai matė ir žinojo, kaip yra smaugiami mūsų broliai lietuviai Vilniaus krašte: per 40 liaudies mokyklų ir mokytojų seminarijų uždarytos, o kalėjimai prikimšti lietuvių. Iš to viso matyti, kad Plečkaičiui ir Seime sėdint mažai rūpėjo krašto ir darbo žmonių gerovė, bet jis norėjo sprandais tų, kurie jam pasitikėjo, į valdžią ir išnaudoti ją savo reikalams.

Antras mus pamokinantis įvykis — tai Tautų Sąjungos mūsų su lenkais ginčo išsprendimas. Tautų Sąjunga pripažino Vilniaus klausimą atviru, tai reiškia, kad ji pirmo sprendimo apie priskyrimą Vilniaus Lenkijai nepatvirtina (Amba-

sadorių konferencija Vilnių buvo pripažinusi Lenkijai). Jeigu Tautų Sąjunga neatsižiūri pirmo sprendimo, jo nepatvirtina, tai reiškia, kad jis buvo neteisingai išspręstas, todėl ir pripažino mūsų teisybę šiame ginčiujė, pamatę, kad mes esame žiauriai nuskriausti. Bet klaidų neatitaiso ir tik todėl, kad lenkas yra stipresnis, turi didesnę valstybę, negu mūsų. Lenkai yra pasielgę kaip koks niekšas (pasirašo Suvalkuose sutartį ir tuojau ją sulaužo), bet jiems už tai nieko. Kieno galia, to ir valia. Čia mums antras pamokinimas, kad nereikia manyti radus teisybę ten pas galinguosius šio pasaulio, nes ir ten dar viešpatauja jėgos garbinimas.

Iš to privalome padaryti išvadą — daugiau pasitikėkime savimi, visa mūsų ateitis mummyse — mūsų vienybėje. Mums reikalinga kiek galima daugiau susi-

Žiema.

telkti, sustiprėti ekonomiškai, tada bus daugiau lėšų gynimo reikalams, pakelti apšvietimą, tautinį susipratimą ir išauginti stiprią dvasią — stipriame kūne.

Nors Ženevoje lenkai ir davė pasižadėjimą nepulti Lietuvos, bet mes gerai žinom, koks jis yra apgaulingas ir koks plėšrus jų baltasis aras. Galima sakyti, kad šiandien jų aras nėra visai baltas, nes begrobdamas svetimus kraštus (Ukrainos, gudų ir lietuvių) susitepė krauju savo baltas plunksnas ir dabar lyg pastebėjęs kraujo dėmes pradėjo smaugti lietuvius, ukrainiečius, baltgudžius (uždarant mokyklas, sugrūdant į kalėjimus, ištremiant), kad tuo būdu iššauktų kuo daugiau ašarų ir jomis nusiplovus nuo savęs kraują.

Kary! nepamiršk, kad nekaltu krauju apsitaukęs baltasis grobuonis dar laksto Vilnijoje, ne vienam mūsų broliui lietuviui iššaukdamas ašaras, kankindamas už tai, kad savo kalbos nori mokintis, būti lietuviu ir turėti laisvę; gal kuris iš jūsų čia gyvendamas laisvoje Lietuvoje ne visuomet atatinamai brangina tą, už ką kenčia ten Vilnijoje lietuviai.

Lenkai uždarinėja lietuvių, baltgudžių ir ukrainiečių mokyklas (šitos tautos drauge sudaro beveik pusę Lenkijos gyventojų), kad neįgautų šviesos, nesuiprastų esą išnaudojamos, jungu apkrautos, kad nepajustų noro būti laisvais, kaip kiekviena tauta. To jiems nepavyks, nes pavergtos tautos jau pradeda susiprasti, jau būsiamiems į Lenkų seimą rinkimams sudarė bendrą frontą (susiblokavo lietuviai, baltgudžiai, ukrainiečiai, žydai ir vokiečiai), ir gal ateis laikas, kad apdaužys arui nagus; mums reikia rengties tinkamai sutikti tą momentą.

Bet dar šiandieną aras nutūpęs Gedimino kalno pilyje, įtempęs akis žiūri mūsų pusėn, kaip verkia juo nusamdyti agentai, ar nesudrumstė kur nors ramybės, ar neiširo mūsų vienybė, kad tuo pasinaudotų dar sykį išsimaudyti mūsų kraujuose. Mes, kariai, pradėdami naujus metus privalome sau pasižadėti tvirtai saugoti tvarką ir neduoti niekam jos drumsti; tinkamai išmokti vartoti ginklą, būdami kariuomenėje, o išėję iš jos garbingų eilių visa savo išgalia dirbti, kad krašte užviešpatautų vienybė, tvarka, gerovė ir tautinis susipratimas.

Gal tau, kary, buvo bei daros liūdna, kad tu praleidi linksmas šventes atskirai nuo namiškių, bet įsivaizduok sau padėtį brolių pavergtame krašte, kame gal ne vienas kankinasi kalėjimuose, nustodamas svei-

Vienas Kauno tvirtovės kampelių.

katos; ten jaunimas, trokštantis mokslo, uždarius mokyklas negali jo semti, ten daug panašiu tau jaunuolių — lietuvių paimtų svetimon kariuomenėn yra pajuokiami už savo tėvų kalbą, nuvaromi tarnauti į svetimus pagrobtus lenkais kraštus (Galiją, Ukrainą, Baltgudiją), kad ten vargtų, gindami visai jiems svetimas žemes ir palaikytų skriaudas pridarytas lenkais kitoms tautoms. Apie visa tai pamanius tau bus linksmiau, nes tu nors ir ne tarpe namiškių, bet tarpe savųjų, savo laisvo krašto ir teisybės gynėjas.

Tau įduotas ginklas ne tam, kad neštum svetimoms tautoms jungą ir skriaudas, bet kad gintum savo brolius ir tėvynę nuo visų jos priešų.

Tat, kariai, su senų metų patyrimais pradėkime naujus metus pilni pasiryžimo pasiekti šviesesnę ateitį.

K. Abaravičius.

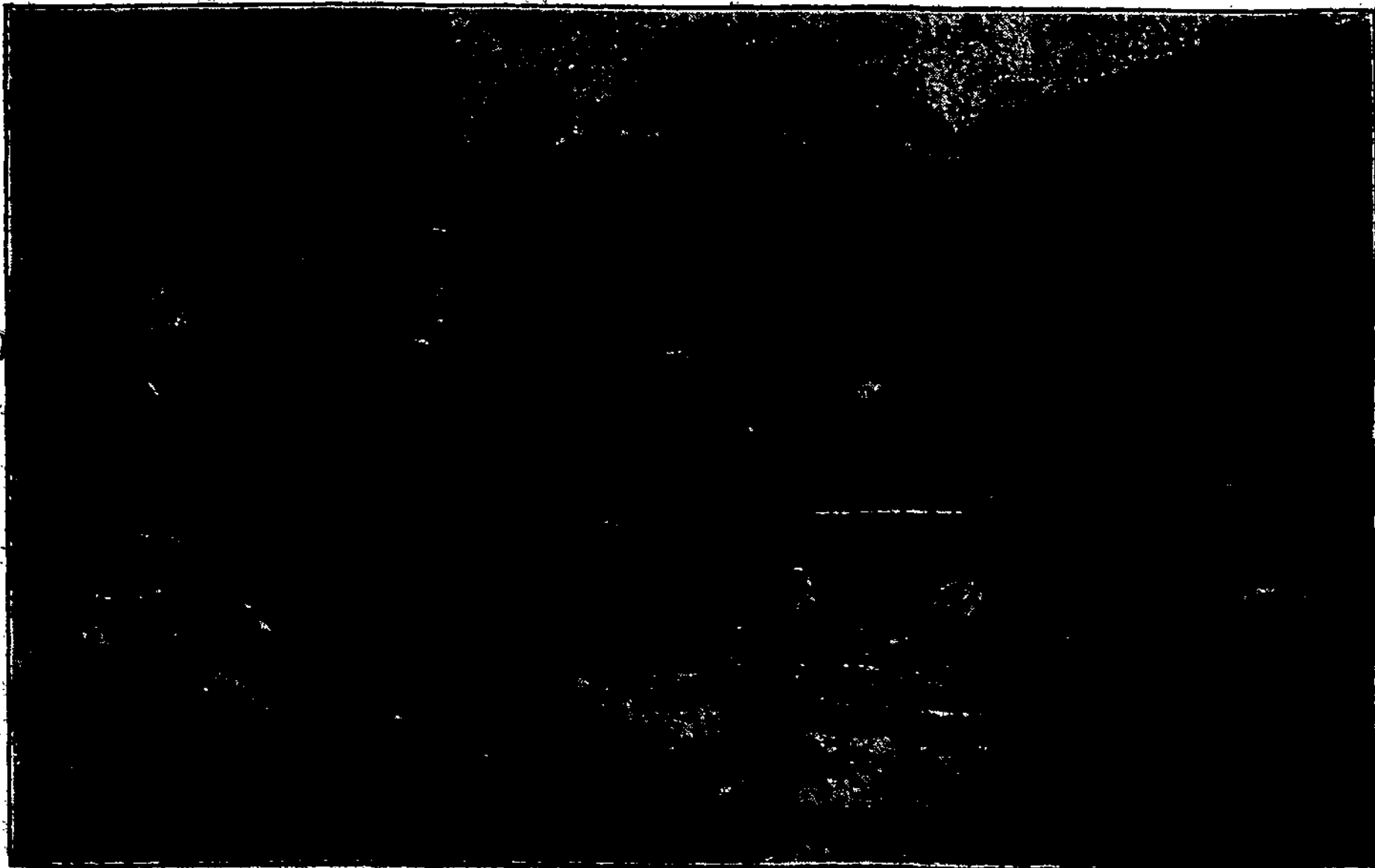
Kodel kareiviai kariauja.

Į šį klausimą kažkas sumaniai yra atsakęs: kareiviai todėl kariauja, kad niekas kitas kariauti nemoka.

Jeigu kažkas paklaustų: kodel inžinieriai — architektoriai stato namus, kodel barzdaskučiai skuta barzdas, kodel batsiuviai siuva batus, tai atsakymas būtų tas pat: kad niekas kitaš to darbo už juos geriau dirbti nemoka. Negi eisi pas batsiuvi, kad dantį ištrauktų?

O vis tik žinome, kad karui ištikus kariauja visi: ūkininkai, pirkliai, amatininkai ir t.t. Ar iš to seka, kad nebereikalinga kareivių? Anaipol! Galima iš ūkininko padaryti ir batsiuvi ir gydytoją. Tik kaip vienam, taip ir kitam reikalingas mokymas ir laikas. Taigi ir kariauja ūkininkai tuomet, kai prasimokina kariauti ir tampa kareiviais. Gyvenimas jau senai įrodė, kad be kariuomenės kariauti negalima.

Kai kas sako, kad nereikia kariuomenės: tuomet ir karų nebebūsią. Tačiau tie žmonės nesupranta, kad ne kareiviai karą padaro, o karas kareivius. Jeigu mes panaikinsime kariuomenę, tai tuomi neapsisaugosime nuo karo, lygiai kaip neapsisaugosime nuo gaisro panaikindami gaisrininkus. *To del kol yra karai kariuomenė turi būti.*

7-oji baterija. Pabūklų valymas.

Paslaptys.

Pažvelgę į lietuvių būdą matome, kad lėtūs žmonės daugiau mėgsta ramiai tylėti, mąstyti, negu plepėti; tą pastebėjo ir svetimtaučiai.

Karo Mokyklos minosvaidžių šaudyba.

Bet gyvenime sutinkame visiškai priešingų reiškinių. Kariuomenėje kur paslaptis turi būti ypatingai globojama dažnai išgirsti tokių kalbų, kurios nieku būdu neturėtų prasiskverbti viešumon. Važiuokime geležinkeliu ir atsidėję, sumaniai pasiteiraukime, apie šį tą iš mūsų karių gyvenimo, pamatysime, kaip greit išgirsi viską: ką tik kas žino viską išpasakoja, nemanydamas ar galima tą sakyti ar ne.

Sutikęs kareivį, jei tik sumaniai paklausi, jis tau papasakos kokie pas mus šautuvai, kaip mokinama, kiek ir ko kareiviai išmoko, kokie vadai, pasakys kuri vadą kareiviai gerbia, myli, kurį ne.

Vieni parvažiavę atostogų nori pasirodyti daug žiną, todėl ir išplepa visokias paslaptis, kurios paskiau patekę į plepų provincijos gyvenimą, lengvai plaukia į priešų žvalgybos ausis.

Daug žinių patenka į priešų pusę ir per visokias „damas“, kurios šantykiaudamos su kariais dažniausiai tarnauja priešų žvalgyboj.

Viena panelė — kaunietė, išsikalbėjus, pareiškė „— girdi mes panelės viską apie kariuomenę neblogiau žinome, kaip Vyriausiojo Štabo karininkai. „Aišku“

— pridūrė ji — „jeigu kuri nors panelė neturi santykių su kariais, tai iš kur ji žinos“.

Toks pareiškimas, gal ir perdėtas, bet kad daug žinių kariai paleidžia į pasaulį per visokias paneles „damas“, visiems tai dažnai pasitvirtina.

Kas čia kaltas?

Pirmiausia — tai neblaivumas, kas to nepastebėjo, kad kol žmogus blaivus, nors ir kažkoks plepis, iš jo neištrauksi ko nereikia bet jei tik įkaušia, tuojau pradeda girtis ką jis žino. O žodis sykį paleistas į platųjį pasaulį, bėga kaip gyvasis sidabras.

Tai kaip gi elgtis, kad visos ne viešos žinios nepasiektų ausų to, kam nepridera tai žinoti. Pirmiausia — kiekvienas karys, turi gerai žinoti savo pareigas, jas gerbti, o todėl ir paslapyje laikyti tą ko negalima sakyti. Kur nebūtum, turi žinoti, kad pas tave du pasauliai, vienas kuomet eini savo pareigas, — kitas jas baigus.

Mažiau kalbėk apie tarnybą, tai mažiau apie tau patikėtas paslaptis ir išplepėsi.

Negerk, nes išgėręs žmogus nesuvaldo savo liežuvio ir minčių, todėl irgi išplepa, ko nereikia plepėti.

Moteris — pagundų pasaulis. Venk su jomis kalbų apie tarnybą. Gražios akys, meili šypsena dažnai daugiau padaro, negu geriausias šnipas.

Žinok, kad žodis greičiau aplekia visus negu radio, jei tai buvo kas nors slapto ir ne vietoj tarto, žinok, kad nebus pasaulio jėgų, kurios ją sulaukytų.

Pagaliau pagalvok ir apie tai, kad per tave išplauks kuri nors viena slapta žinėlė, kuri gali daug žalos padaryti, ne tik tau, bet visai Lietuvai, jos kariuomenei.

Tas kuris nemoka saugoti valstybės paslapčių yra baisiausias priešas, sunkiausiai baudžiamas. Todėl kur esi, kurias pareigas eini, visur ir visuomet jausk ir žinok, ką gali sakyti, ko ne; tegu ne viena net ir menkiausia slapta žinėlė neišeis iš tavo lūpų viešumon. Nuo pasaulio pradžios dar nebuvo žmogaus, kuris gailėtų slapybės nepasakęs.

Jei mes dirbame tėvynės labui, ją mylime, norime dailinti jos gražų rūmą, tai mokėkime suvaldyti ir savo liežuvius, o tas labai lengva, reikia tik valios ir valios.

Atminkime, kad priešų šnipų visur ir visuomet kišėte kišo. O kad jie tik klauso, ką tavo dažnai aušinama burna tars, tai geriausia sučiaupkime lūpas ir suvaldykime savo liežuvius. *Dovydenas.*

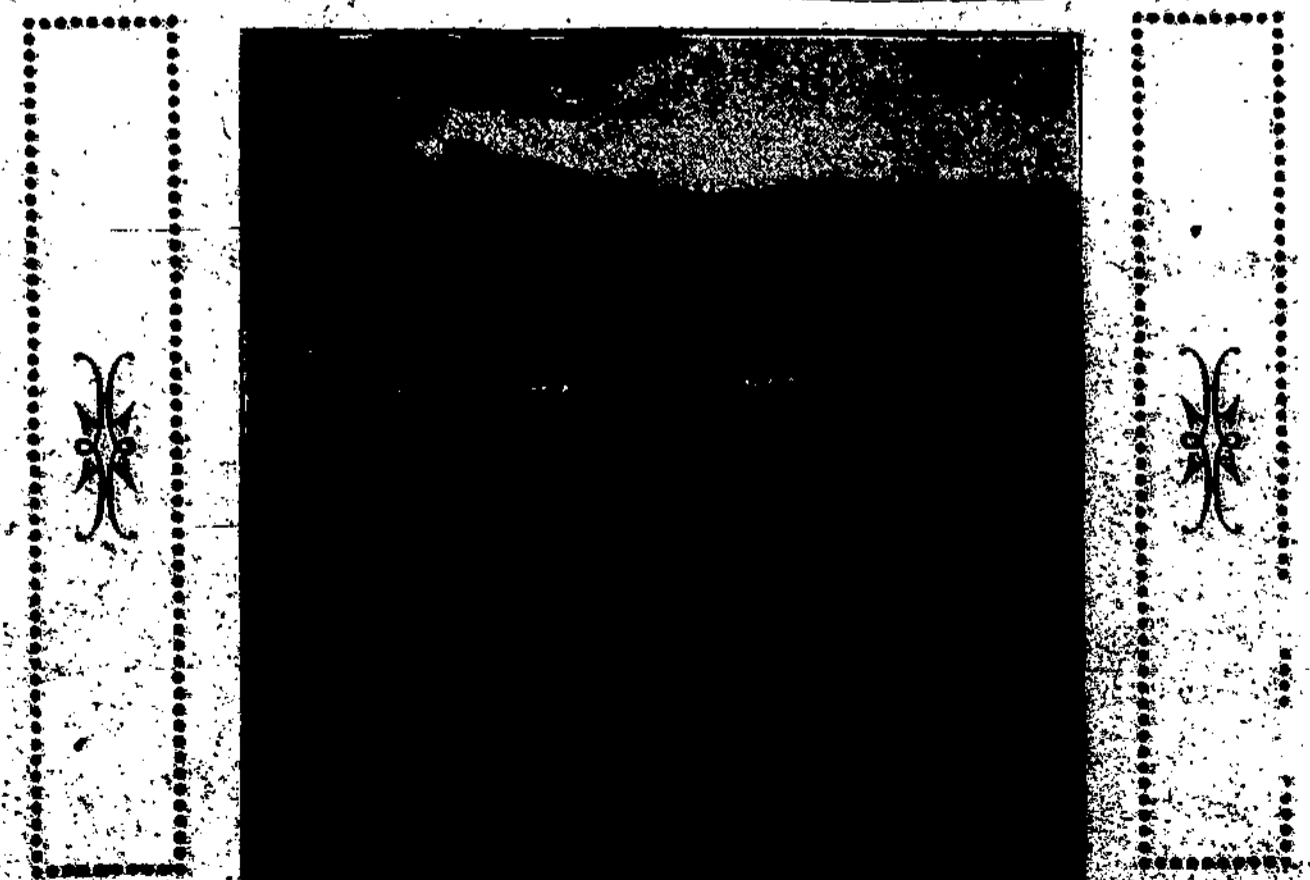
Gyvenimo kelias dygus.

Kaip narsa ir pasiryžimu atgaunama, arba išlaikoma laisvė, taip darbščių žmonių perkama pasaulio kultūra; darbu, pasišventimu, didžiomis aukomis einama prie tobulėjimo. Kaip tautos laisvė igijama tik krauju, taip kultūra, o kartu ir pati laisvė igijama — darbu. Teisingai sako Tomas Edisonas: genijaus tik dvi simfonijos sudaro gabumas ir įkvėpimas, o 98 dalis — darbas, kantrybė, pasiryžimas ir pasišventimas. Pasakoja, kad jisai pats (Edisonas) savo vestuvių dienoje užmiršęs net jungtųjų valandą bedarydamas tyrimu. Jei nori turėti pasisekimo, tai „nežiūrėk į laikrodį“ — sakydavo.

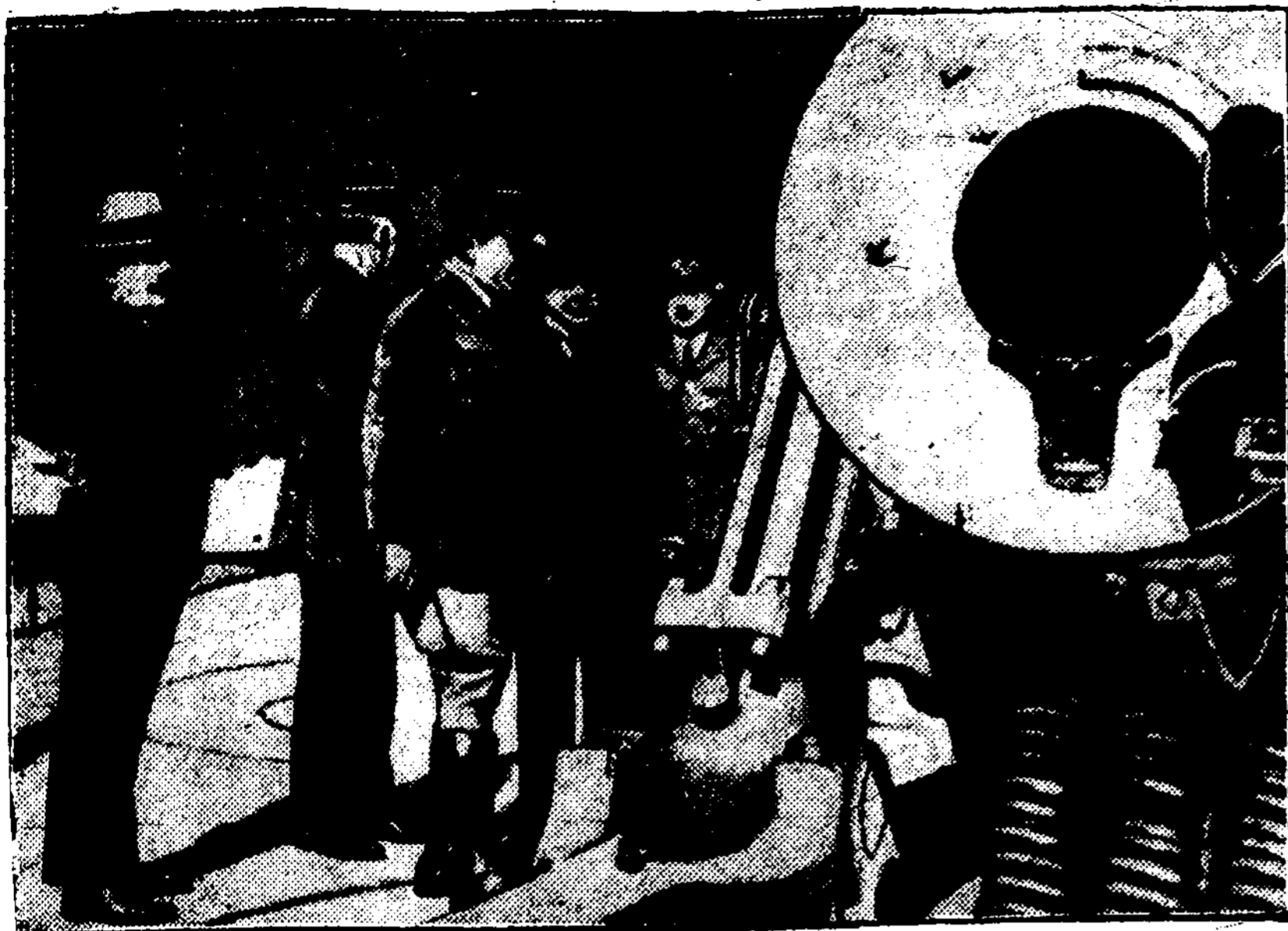
Jo visas gyvenimas ir yra — darbas ir pasišventimas darbu. Jis gimė 1847 m. Jo tėvas buvo pirklys, bet Tomui einant septynius metus jis neteko visą turto, užtat nė mokyklos negalėjo lankyti: mokė pati motina.

Dvylikos metų pardavinėjo traukinyje laikraščius. Laisvu laiku mokinosi. Labai domėjosi chemija, ir jam pavestose vagono kertelėje pradėjo daryti tyrinėjimus.

Ten įsitaisė net spaustuvelė ir išleido patsai laikraštį, kurį pardavinėdavo drauge su kitais.

Karo Mokyklos kulkosvaidžių šaudyba su dujų kaukėmis.

Milžiniška Amerikos Jungt. Valstybių patranka pakrančiui saugoti. Ji pastatyta San-Franciško pakrantėj.

Kartą bedarant tyrimus užsidegė vagonas ir užtat tapo išmestas su visa manta.

Nusiminė ir liūdnas stovėjo stotyje. Tuo laiku pamatė ateinantį kitą traukinį, o ant bėgių žaidė mažas vaikelis, nenumanydamas apie gresiantį pavojų. Edisonas puolė prie jo ir išgelbėjo. Už tai tėvas to vaiko išmokė jį telegrafuoti ir tuo būdu galėjo pelnytis sau duonos kasnį. Bėt ir tokią tarnybą gavęs neliovė daręs tyrimų, nusikalto ir vos nepateko į kalėjimą.

Taip vargo keletą metų, kol galiausiai, nenuilstamai dirbdamas, gavo už vieną išradimą 50,000 dolerių. Tada jau galėjo įsitaisyti sau nuosavą dirbtuvę.

Edisonas, be poilsio dirbdamas, jau yra išradęs apie tūkstantį įvairiausių išradimų ir patobulinimų, o daugybę dar turi nepaskelbtų. Svarbiausieji jo išradimai yra telefono ištobulinimas, fonografo išradimas, gramofono, elektos lemputės, kino fotografas ir d. k.

Panašiai kaip Edisonas ir Franklinas (garsus perkūnsargio išradėjas) yra kilęs iš beturčių luomo; tėvas buvo amatininkas. Mokykloje mokėsi tik ligi dešimts metų, nes toliau tėvai neturėjo kuo užmokėti už mokslą. Eidamas 15 m. jau pradėjo rašinėti į brolio leidžiamą laikraštį, pasislėpęs kita pavarde. Vėliau tapo išsiųstas į Europą, kad pasimokyty tipografinio (spaustuvės darbo). Sugrįžęs įsitaisė nuosavą spaustuvę ir popierio fabriką; leido savo laikraštį, kuris žmonėms labai patiko.

Užsidirbęs truputį pinigų pradėjo daryti tyrimus; labiausiai interesavosi elektra. Taip bedarydamas tyrimus išrado perkūnsargį. Ištyrė ir daugiau įdomių dalykų apie elektrą. Eidamas 60 metus tapo nusiųstas į Angliją ginti amatikiečių reikalus, bet tuo laiku tie pastarieji sukilo ir laimėjo kovą. Prasidėjus sukilimui slapta sugrįžo į tėvynę ir energingai prisidėjo prie sukilimo. Mirė visų gerbiamas ir mylimas. Daugumas išvargę negauna nė tokio užmokesnio: žūna išniekinti, varge, veik iš bado miršta, o vienok nuo savo tikslo nesitraukia, dirba nežiūrėdami į jo klyčių.

Tokių didžiųjų žmonių gyvenimo vargai, darbai ir pasiryžimas turi būti mums pavyzdžiu ir nusiminimo valandoje turime prisiminti jų vargus. Esame afsilikę nuo kultūringųjų tautų — pridėkime dar daugiau darbo jėgų, energijos, o būkime tikri, kad pavyssime juos. Kai kurie kaimynai tyko mums laisvę paglemžti — budėkime, vėjais nueis jų pastangos. Trečdalis tėvynės dar dejuoja priešų vergijoje — auklėkime pasiryžimą, tvirtą valią, o ateis laikas, kada trūks ir paskutiniai vergijos pančiai, ir atsidusime visiškai laisvi.

Nors gyvenimo kelias dygus, bet juk mūsų jėgos dar jaunos, tvirtos, gylose teka karštas kraujas, o savo pasiryžimu, energija, darbštumu atsieksime ko norime!.. J. L. iš Pašešupio.

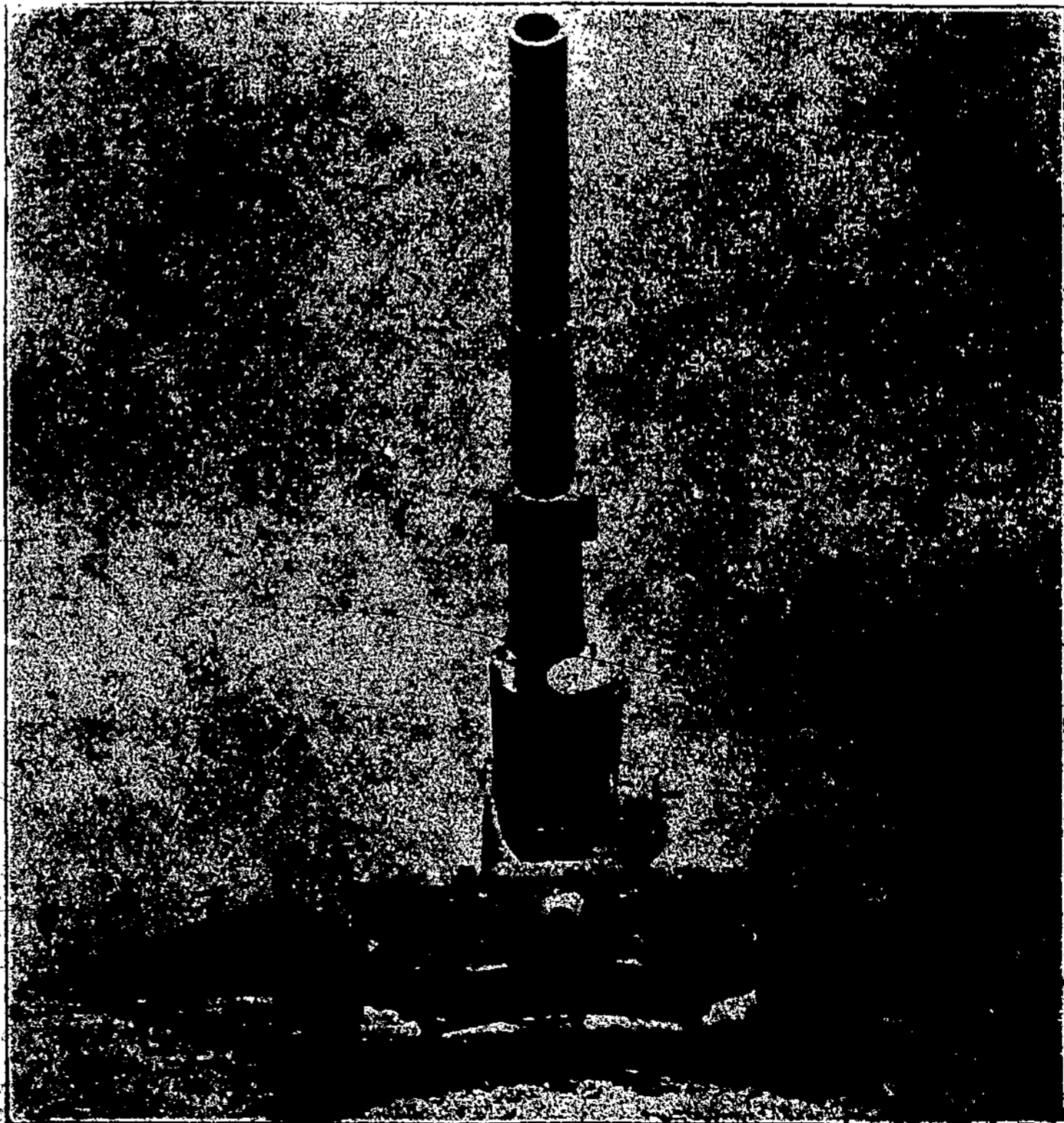
Kariuomenės Teismas.

P. m. lapkričio m. išsprestos šios bylos:

XI. 2. 9 pėst. pulko naujoko *Balevičiaus* Zigmo, kaltinamo tuo, kad jis

1926 m. lapkričio m. 23 d. norėdamas visiškai pasiliuosuoti iš kariuomenės, durtuvo ašmenimis tyčia persikirto dešinėsios rankos rodomąjį pirštą, dėliai ko iki tų pat metų gruodžio m. 16 d. išgulėjo begydomas Karo Ligoninėje, o vėliau dar buvo paleistas 6 savaitėms atostogų, t. y. K. I. R. XXII kn. 127 str. nusikaltimas. Kariuomenės Teismas rado nusikaltimą naujoko *Belevičiaus* Zigmo neįrodytu ir jį išteisino.

XI. 3. mokomosios baterijos eilinio *Kazio Kačinauskos*, kaltinamo tuo, kad jis; 1) 1927 m. balandžio m. 21 d. iš baterijos štabo rašinės pagrobė baterijos vado patvirtintą eilinio *Juozo Čaliūno* vardu pašto pakvietimą 35

Nauja toli šaudanti patranka 155 mm. Ją galima pastatyti ir nelygioje vietoje. Jos lafeto sienos išskėstos.

litų sumoje; 2) tų pat metų balandžio m. 24 d. pristatęs pagrobta pakvietimą Panemunės pašto įstaigai, išgavo iš ten ir pasiliko sau eilinio Gailiūno Juozo vardu atsiųstus 35 litus, ir 3) tą pat dieną padirbo eilinio Gailiūno Juozo parąsą gavime pinigų, t. y. B. St. 581, 552, 591 ir 440 str. str. įmatytais nusikaltimais. Kariuomenės Teismas nusprendė nubausti eilinį Kazį Kacinauską pusantų metų grasos kalėjimo, tačiau šią bausmę teismas sumažino teisiamojo pripažinimo dėliai iki 6 mėnesių paprastojo kalėjimo teisiamajam, kaipo kariui, pakeitė bausmę 8 mėnesiais drausmės dalių su įmatytais K. I. R. XXII kn. 50 ir 50 str. str. pasekmėmis.

XI. 3. I gusarų pulko laisvai samdomo griežiko *Zuolio Kazio*, kaltinamo tuo, kad jis: 1) 1925 m. rugsėjo m. 28 d. savavaliai pasišalino iš savo dalies ir pabėgo į lenkų okupuotą Vilniaus miestą, gerai žinodamas, kad Lenkija yra Lietuvos priešas, kur išbuvo iki 1927 m. rugpiūčio m. 25 d., kada pats savo valia grįžo į dalį, ir 2) pabėgdamas išsinešė ir praleido duotus jam vartoti valdiškus daiktus — viso 406 litų 90 centų vertės, tas numatytas K. I. R. XXII kn. 136 ir 161 str. str. Kariuomenės Teismas nusprendė nubausti laisvai samdomą griežiką *Zuolį Kazį* galutinėje išvadoje 9 metais sunkiųjų darbų kalėjimo su įmatytais B. St. 28, 29 ir 30 str. str. pasekmėmis ir priteisė iš nuteistojo pražudytų valdiškų daiktų vertę.

XI. 8. 2 pėst. pulko 5-os kuopos eilinio *Jono Šeršniovo*, kaltinamo tuo, kad jis 1920 m. sausio m. 6 d., paleistas 10 dienų atostogų ir privalėdamas pasibaigus joms grįžti į dalį, to nepadarė, o norėdamas visiškai išvengti karo tarnybos, slapstėsi iki 1927 m. rugpiūčio m. 9 d., kada buvo policijos sulaikytas ir pristatytas į dalį, t. y. K. I. R. XXII kn. 129, 133 ir 162 str. str. numatytas nusikaltimas. Kariuomenės Teismas, atsizūrint į tai, kad teisiamašis pripažino save kaltu, reiskė atgailą ir kad jis yra mažai išsilavinęs ir menkai suprantas savo pilietines pareigas, nusprendė nubausti teisiamašį 1 metais 8 mėn. grasos kalėjimo su įmatytais B. St. 28 ir 30 str. str. pasekmėmis, atimti iš eil. Šeršniovo kario vardą ir išmesti jį iš kariuomenės tarpo.

XI. 11. 8 pėstininkų pulko liktinio vyresn. pusk. *Andriejauską Prano*, kaltinamo tuo, kad jis eidamas 1 kuopos ūkvedžio pareigas, laikotarpy 1926 — 1927 m. iš tikėto jam tarnyboje turto išaikvojo bei pasisavino įvairių valdiškų daiktų 1250 litų 49 centų sumai, t. y. K. I. R. XXII kn. 232 str. 3 d. 2 p. įmatytas nusikaltimas. Kariuomenės Teismas galutinėje išvadoje, atsizvelgdamas į teisiamojo prisipažinimą prie kaltės, nusprendė nubausti liktinį vyresn. pusk. *Andriejauską Praną* 1 1/2 met. paprasto kalėjimo ir įskaitė jam į bausmę 6 mėn. įskalėtus iki teismo, atimti iš jo vyr. pusk. laipsnį ir pašalinti iš užimamos vietos.

XI. 15. Technikos pulko naujoko *Aleksiūno Prano*, kaltinamo tuo kad: 1) 1927 m. birželio m. 5 d. jis, norėdamas visiškai išvengti karo tarnybos, pasišalino iš savo dalies ir išbuvo pabėgęs iki tų pačių metų birželio mėn. 27 d., kada policijos buvo sulaikytas ir gražintas į dalį, ir 2) tuo pačiu metu išsinešė ir praleidė išduotus jam vartoti valdiškus daiktus 16 litų 25 centų vertės, t. y. K. I. R. XXII kn. 133 ir 192 str. str. numatytas nusikaltimas. Kariuomenės Teismas galutinėje išvadoje, atsizvelgdamas į tai, kad teisiamašis buvo nepilnametis, nusprendė jį nubausti 1 mėnesiu karo kalėjimo su įmatytais K. I. R. XXII kn. 52 str. pasekmėmis ir priteisė iš jo pražudytų valdiškų daiktų vertę.

XI. 15. Kariuomenės Intendantūros Centralinės Duonos Kepyklos eilinio *Misevičiaus Jono*, kaltinamo tuo, kad jis: 1) 1924 m. rugpiūčio m. 28 d., norėdamas visai išvengti karo tarnybos, savavaliai pasišalino iš savo dalies ir, gerai žinodamas, kad Lenkija yra Lietuvos priešininkas, išvyko į lenkų okupuotą Lietuvos teritoriją, kur išbuvo ligi 1927 m. rugpiūčio m. 17 d., kada grįžo į Lietuvą ir buvo sulaikytas, ir 2) sulaikymo metu jis pasiūlė pasienio

policininkui *Daumantui Adolfui* 100 lenkų zlotų kyšio, kad jį paleistų, kas numatyta B. St. 149 str. ir K. I. R. XXII kn. 136 str. Kariuomenės Teismas, atsizvelgiant į teisiamojo prisipažinimą ir padarytą atgailą, galutinėje išvadoje nusprendė jį nubausti 15 metų sunkiųjų darbų kalėjimo su įmatytais B. St. 28, 29 ir 30 str. str. pasekmėmis.

XI. 17. Baltgudžių eskadrono kareivio *Sokolovo Antonovo*, kaltinamo tuo, kad jis, būdamas baltgudžių eskadrono kareivis, patekęs lenkų nelaisvėn, 1920 m. įstojo savanoriu ir tarnavo lenkų kariuomenėje iki 1922 m. spalio m., kada buvo paleistas į atsargą ir atvyko į Lietuvą, kas numatyta K. I. R. XXII kn. 243 str. ir B. St. 109 str. Kariuomenės Teismas buvusį kareivį, *Sokolovą* pripažino nekaltu ir nusprendė išteisinti.

XI. 18. Tauragės komendantų pulk. leit. *Ignatavičiaus Pilypo* ir tos pat komendantūros rastvedžio kapitono *Tverskio Antano*, kaltinamus tuo, kad jie 1927 m. rugsėjo m. 9 d. žinodami, kad jų pareigose yra apskirtyje užkirsti kelią kiekvienam pasikėsinimui suirutę išsukti, pastebėję Tauragės mieste pirmuosius sukilimo žingsnius, užuot staiga pulti sukilėlius ir išgauti pagalbos sukilimui likviduoti, į sukilėlius tik keletą šūvių paleidę, pasislėpė savo butuose, o vėliau, persirengę civiliais rūbais, pasišalino iš miesto ir, tik sužinoję, kad Tauragėj kariuomenė sukilimą jau likvidavo, rugsėjo mėn. 10 d. vakare sugrįžo, t. y. jų abiejuose atvejuose K. I. R. XXII kn. 142 str., 144 str. 7 p. ir 145 str. 2 d. numatytuoju nusikaltimu. Kariuomenės Teismas nusprendė nubausti pulk. leit. *Ignatavičių Pilypą* 8 mėnesiais tvirtovės, įskaicius į bausmę 2 mėnesius įskalėtus prieš teismą, ir laikyti jį tvirtovėje 6 mėnesius, aprėžiant kai kurias tarnybos teises ir pirmenybes, įmatytas K. I. R. kn. 27 str.

Kapitoną *Tverskį Antaną* išteisino.

XI. 24. Drausmės kuopos eilinių *Norkaus Benedikto* ir *Gylio Vlodo*, kaltinamų tuo, kad 1926 m. lapkričio m. 6 d., norėdami visiškai išvengti karo tarnybos, iš anksto susitarę, savavališkai pasišalino iš dalies ir slapstėsi: *Norkus Benediktas* — iki 1927 m. rugpiūčio m. 9 d., kada policijos buvo sulaikytas ir gražintas į dalį, — o eilinis *Gylis Vladas* iki šiam laikui slapstosi ir yra ieškomas publikacijos keliu. Be to, *Norkus Benediktas* išsinešė su savim ir pražudė išduotus jam vartoti valstybinius daiktus 231 lito 90 centų vertės, t. y. K. I. R. XXII kn. 133 ir 162 str. str. įmatytas nusikaltimas. Kariuomenės Teismas nusprendė nubausti eilinį *Norkų Benediktą* 6 metams 6 mėn. sunkiųjų darbų kalėjimo su įmatytais B. St. 28, 29 ir 30 str. str. pasekmėmis, atimti iš jo kario vardą ir išmesti iš kariuomenės tarpo, priteisus iš jo valdiškų daiktų vertę.

XI. 25. 7-jo pėst. pulko naujoko *Plyniaus Juozo*, kaltinamo tuo, kad jis: 1) 1927 m. liepos m. 17 d., būdamas kuopos tvarkiniu, šias pareigas savavaliai apleido; 2) kad tą pat dieną, su tikslu išvengti tarnybos kariuomenėje, pabėgo iš dalies ir slapstėsi iki 1927 m. rugsėjo m. 19 d., kada pats atvyko Klaipėdos krašto policijon ir gražintas pulkan ir 3) pabėgimo metu išsinešė ir pražudė išduotus jam vartoti valdiškus daiktus viso 138 litų vertės. Kariuomenės Teismas galutinėje išvadoje nusprendė jį nubausti 1 metams drausmės dalių su pasekmėmis, K. I. R. XXII kn. 50 str. įmatytais, ir priteisti iš jo pražudytų valdiškų daiktų vertę.

XI. 25. Technikos pulko eilinio *Dobkevičiaus Vlodo*, kaltinamo tuo, kad jis 1927 m. balandžio m. 19 d., norėdamas visai išvengti karo tarnybos, savavaliai pasišalino iš savo dalies ir slapstėsi ligi spalio m. 10 dienai, kada policijos buvo sulaikytas. Pasisalindamas iš savo dalies išsinešė ir pražudė valdiškus daiktus 329 litų 90 centų vertės, t. y. K. I. R. XXII kn. 133 ir 162 str. str. įmatytas nusikaltimas. Kariuomenės Teismas nusprendė jį nubausti 4 metams sunkiųjų darbų kalėjimo su įmatytais B. St. 28, 29 ir 30 str. str. pasekmėmis, atimti iš jo kario vardą ir jį išmesti iš kariuomenės tarpo, priteisus iš jo pražudytų valdiškų daiktų vertę. Teismo maj. *Matulevičius*.

Kareivių bibliotekos.

„Skaitymas yra viena reikalingiausių priemonių žmogaus dvasios reikalavimams tenkinti“.

Iš čekoslovakų kariuomenės bibliotekų statuto.

Mūsų kariuomenės kareivių bibliotekos turi patenkinti kareivio norą knygas skaityti.

Del noro skaityti reikia pažymėti štai ką. Dabartiniams mūsų tikrosios tarnybos kareiviams teko išeiti mokslą mokyklose vokiečių okupacijos arba jau ir mūsų nepriklausomosios valstybės kūrimosi metais. Aišku, kad tuometinių mokyklų bibliotekos buvo mažos, o daug kur jų visiškai nebuvo. Taigi kareiviai, būdami mokykloje, nebuvo pripratę knygų skaityti. Be to, mes turime labai mažą viešųjų bibliotekų. Šiomet yra tik 11 valstybinių (viena centrinė Kaune ir 10 apskričių miestuose), gal dar tiek savivaldybių žinioje ir vienoje, kitoje vietoje privatiška. Tiesa, įvairios organizacijos, kaip Šaulių Sąjunga, ateitininkai, pavasarininkai, Jaunimo Sąjunga ir kt. turi savo bibliotekas, bet ne visi gi jaunuoliai rašosi nariais į tas draugijas. Tai ir viešosios bibliotekos tinklas, tuo tarpu negali patenkinti daug žmonių. 1926 metais 11 valstybės bibliotekų turėjo iš viso 12.113 skaitytojų. Del mokyklų bibliotekų tenka pastebėti, kad jos ir dabar neperdidelės. „Švietimo Darbe“ 1926 m. paskelbta, kad vienai pradžios mokyklos bibliotekai tenka vidutiniškai 82 knygos!

Jaunimo dauguma ateina į kariuomenę nepripratę prie knygos. Kariuomenei, kuri planingai naikina krašte vyrų analfabetizmą, reikia atlikti dar ir kitą garbingą uždavinį — krašto kultūros kėlimą. Įpratinti kareivį knygas skaityti įskiepyti, jam knygos meilę, pripratinti prie bibliotekos.

Kaip gi atlieka kareivių bibliotekos tą garbingą uždavinį? Štai bibliotekų ir knygų skaičius kariuomenėje 1920—1927 metų laikotarpyje:

Metuose	Bibliotekų	Jose knygų
1920	25	12844
1923	36	24447
1924	39	24210
1925	45	20660
1926	49	24972
1927	29	27270

1926 m. sausio 1 d. skaitytojų buvo 2760, 1927 m. sausio 1 d. — 4670, o per visus metus per bibliotekas perėjo 7851 skaitytojas. Perskaityta knygų per visus 1926 m. 22630 tomų, tuo būdu tenka metuose vidutiniškai vienam skaitytojui per 3 knygas. Tas skaičius mažas. Reikia jį didinti, stengtis, kad ateityje jis būtų bent dvigubai didesnis.

Į klausimą: ką skaito mūsų kareiviai, bibliotekų 1926 m. apyskaitos atsako, pav.:

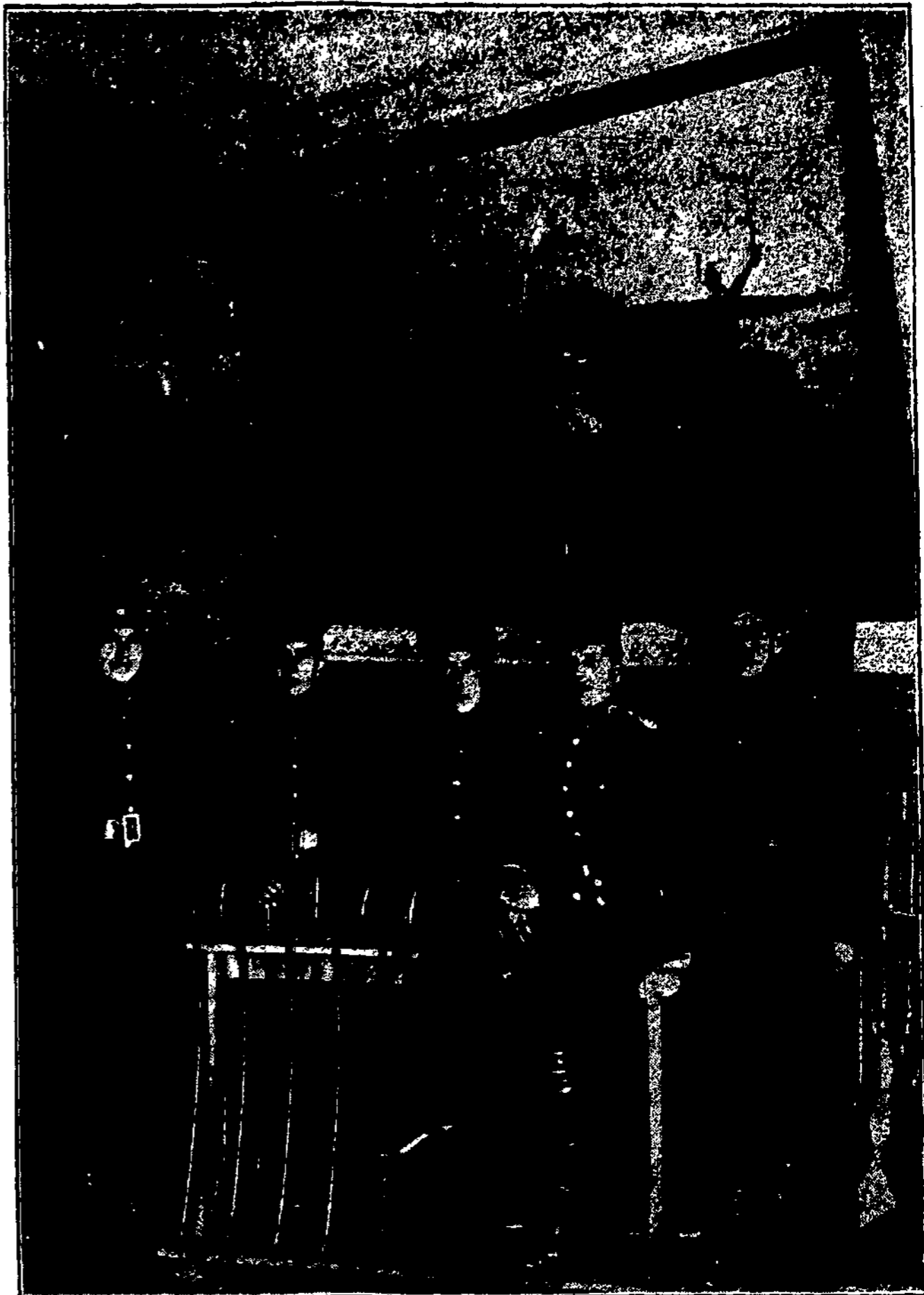
karo mokslo knygų	1,7%	} 16,7%
kitų mokslų	15,0%	
beletristikos	83,3%	

Jei palyginfi kareivių skaitymą su kitomis mūsų bibliotekomis, tai pamatysime, kad ir ten perskaitytų knygų % maždaug toks pat, kaip ir kariuomenėje, pav. 1926 m. Šiaulių centrinės valstybės bibliotekos skyriuje perskaityta:

mokslų knygų 14,8%, beletristikos knygų 85,2%

Tais pačiais metais Kaune Vinco Kudirkos bibliotekoje — skaitykloje, perskaityta:

mokslų knygų 27%, beletristikos knygų 73%

Artilerininkai savo kareivinėse.

Kaip gi pritraukti kareivį prie bibliotekos ir paveikti jį, kad biblioteka liktų jo geriausias draugas.

Tam yra daug priemonių. Aš trumpai paminėsiu svarbesnes jų. „Karys“ rūpestingai skelbia naujų knygų recenzijas, dažniausiai nurodydamas ar knyga pirk-tina kareivių bibliotekoms. Tas būdas reklamuoti naują knygą yra geras, reikia palinkėti, kad taip būtų daroma ir ateityje. Gerai būtų sunaudoti tam reikalui ir vieną kitą puslapį dalių laikraščiams, kurie, deja, vis rečiau pradeda rodytis.

Nemažai padės bibliotekos ir knygos propagandai plakatas apie skaitytinas knygas, vadų priminimai apie biblioteką, iškabinti bibliotekoje, klūbe ir kareivinėse. Naudingai organizuoti pačioje bibliotekoje knygų parodėlę, laikyti, nors retkarčiais, paskaitas apie knygas. Pulk. leit. Buroko „Kariuomenės bibliotekoms tvarkyti vadovėlyje“ tais klausimais nurodyta tam tikra literatūra.

Be to, reikia sudaryti bibliotekoje informacijos skyrius. Kas neatsimena senų metų „Karij“ su dideliu ir turtingu skyriumi „Kas klausia — tas neklūsta“. Tai yra naudingas dalykas ir be abejo tas skyrius pritrauktų į biblioteką nemažus skaitytojų būrelius.

Del literatūros parinkimo kareivių bibliotekose turime dvi pastabas.

Pirma, turime atsiminti, kad kariuomenė yra stipri priemonė tautiškiems idealams siekti. Todėl kiekvienoje karininkų ir kareivių bibliotekoje turi būti tinkama literatūra mūsų pavergtos sostinės — Vilniaus vadovimo klausimu. Gerai būtų sudaryti kareivių bibliotekose tam tikrus „Vilniaus kampelius“.

Antra, reikia peržiūrėti ir papildyti karo mokslų knygas. Tas skyrius ypač turi rūpėti. Skaitydamas tas knyga, greičiau pažins statutus ir statomus kariuomenės uždavinius. Išsilavintam gi kareiviui lengviau ir tarnauti, ir kariauti. Be to, kareivių bibliotekų knygomis naudojasi dalių liktiniai paskarininkiai, Puskarininkius ypač svarbu pritraukti prie bibliotekos, prie kariškosios knygos.

Ateityje, įvedus visoje mūsų valstybėje prieškarinį jaunuomenės paruošimą, mūsų vyriausybei teks būtinai militarizuoti viešąsias ir mokyklų bibliotekas, įvesti ten kariškųjų knygų skyrius. Tuo būdu galima žymiai padėti krašto apsaugos sustiprinimui.

Tiek Karo Mokslų Valdybai, tiek dalių švietimo

vadovams vienodai rūpi kuo daugiausia išplėsti kareivių bibliotekų veikimą, kuo geriausia jas sutvarkyti. Tam tikslui reikia turėti paruoštų II bibliotekorių. Jų turime mažai.

Kursuose reikėtų mokyti ir II bibliotekorius. Jie tada, be abejo, atliks savo darbą dešimteriopai geriau. Tada ir bibliotekos bus geriau sutvarkytos ir susilauksime didesnio skaičiaus kareivių skaitytojų.

Mūsų garbingoji kariuomenė jau nemažai pasidarbavo Lietuvą ginant. Pasisitengsime ir šiame kultūriname fronte įrašyti į mūsų kariuomenės taikos laikų istoriją dar vieną pergalę — tamsybės.

Majoras A. Ružancovas.

Straipsniai, įdėti „Karys“ 1921 — 1927 m. kareivių bibliotekų reikalais.

1. B. kap. Knygininkų pareigos. „Karys“ 1927 m. 38 nr. 446 — 447 p.
2. Brks. Biblioteka. Jos reikšmė kariuomenėje „Karys“ 1926 m. 35 nr. 289 — 290 p.
3. Juodlis. Pratinkime kitus prie skaitymo „Karys“ 1923 m. 21 nr. 247 — 249 p.
4. K. K. Pulko skaityklos. „Karys“ 1926 m. 19 nr. 159 — 160 p.
5. K-is. A. II bibliotekorių paruošimas. (Kursų programa) „Karys“ 1927 m. 14 nr. 126—127 p.
6. Naucikas ltn. Del knygų skaitymo. (Apie knygų gadintojus) „Karys“ 1923 m. 23 nr. 271 — 272 p.
7. R. V. Bibliotekų ir bibliotekorių reikalas. (Viešųjų bibliotekų reikšmė ir bibliotekorių darbas) „Karys“ 1922 m. 8 nr. 90 — 93 p.
8. R. V. Knyga ir kaip ja naudotis. „Karys“ 1922 m. 2 nr. 15 — 17 p.
9. R-as, A. Tautos šventė ir kareivių bibliotekos. (Patartinu skaityti knygų sąrašas ir apie plakatus) „Karys“ 1927 m. 16 nr. 151 p.
10. Raseinių Tomas. Knygų ir laikraščių skaitymas. „Karys“ 1926 m. 20 nr. 171 p., 21 nr. 179 — 180 p.
11. Rms. Laikraštis. (Apie laikraščių skaitymą) „Karys“, 1926 m. 34 nr. 281 — 282 p.
12. Ružancovas, A. majoras. Visų kariuomenės dalių II bibliotekoriams (Anketa apie knygų bei laikraščių skaitymą ir anketos formą) „Karys“ 1926 m. 50 nr. 424 p.
13. Sakalauskas V. Nenaikinkim knygų. „Karys“ 1924 m. 18 nr. 153 — 154 p.
14. V. B-k. Kaip lavintis skaitymu. „Karys“ 1922 m. 39 nr. 464 — 466 p.; 41 nr. 490 — 491 p.; 43 nr. 515 p.; 44 nr. 524 — 525 p.; 1923 m. 5 nr. 54 — 55 p.
15. X. Kaip reikia knygas ir laikraščius skaityti. „Karys“ 1926 m. 4 nr. 38 — 39 p.
16. X. Knygų reikšmė. „Karys“ 1926 m. 29 nr. 243 — 244 p.

Majoras Ružancovas.

Karių kapų tvarkymo komisijos žiniai.

1. Gudų atskirtos kuopos kariai, palaidoti Latvijos, Ilukštos krašte.

Eilinis Jonas Leonavičius (Jan Lewanowič), r.—kat., kilęs iš Vilniaus krašto. Nukautas 1919. VII. 11 d. ties

Neu-Grunwald dvaru. Palaidotas prie kryžkelio, į vakarus nuo šio dvaro. 1919 m. buvo pastatytas laikinas su parašu kryžius.

2. Karininkas (paručnikas) Jurgis Pliska (Jury Pliska), staciatikis, kilęs iš Disnos apskr. Nukautas 1919. VIII. 19 d. ties Suseklės kaimu. Palaidotas ten pat vokiečių karo kapinėse.

3. Skyrininkas Jurgis Romanovas (Jury Romanau), sentikis, kilęs iš Kauno apskr. Nukautas ten pat ir palaidotas kartu su a. a. Pliska.

Ant jų kryžiaus toks yra parašas:

1. Atdelnoj Bielaruskaj rotj kavalerij kresta „Za Backauscynu podporučik Jurij Pliskai ml. u. o. Jury Romanov. Pali smertju chrabrych w atake na der. Cegelnju 20 augusta 1919 g. Mir i pokoj vam jeroj rodnyje. krovju i čestju venciannyje“.

Gudų pėst bataliono.

4. Kuopos eilinis Teodoras Pauličenka (Chwiedar Pauličenka), staciatikis, kilęs iš Smolensko red. Mirė dziova 1920. I. 26 d. Susekle kaimė. Palaidotas greta a. a. Pliskos ir Romanovo.

Linkuvos mokslėiviai šauliai vietos kapinėse uždeda vainiką žuvusiems už tėvynės laisvę kariams. (1927. XI. 21.)

Šarvuočių rinktinės liktinis vyr. puskar. Bolius Grikevičius.

1927 m. gruodžio m. 12 d. po sunkios ir trumpos ligos mirė Karo Ligoninėje mūsų kariuomenei ištikimas, drausmingas ir uolus darbininkas.

Velionis gimė 1901 met. Mikasiūnų kaime Antalieptės valsč., Ezerėnų apskrityje. 1921 met. birželio mėn. velionis buvo pašauktas kariuomenėn ir paskirtas į 5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulko II kulkosvaidžių kuopą, kur tarnavo iki 1923 m. spalio mėn. 1 d.; tarnaudamas baigė mokamą kuopą; kaip gabus ir sumanus karys buvo pakeltas į vyr. puskarininkio laipsnį ir paliktas tame pačiame pulke liktiniu, kur tarnavo iki 1924 m. spalio mėn. 14 d., iš kur pasiliovavo atsargon.

1924 m. lapkričio mėn. 17 d. pastojo liktiniu į šarvuočių rinktinę. Velionis, tarnaudamas rinktinėje, pasižymėjo savo darbštumu, drausmingumu, sumanumu ir sąžiningumu, buvo ištikimas ir pavyzdingas karys, visuomet ir visur duodavo savo draugams gerą pavyzdį. 1927

m. velionis apsivedė, susilaukė šeimynos narį, bet neilgai teteko džiaugtis savo laime, sunkios ligos ištiktas atsigulė karstan.

Be to, reikia pažymėti, kad velionis buvo kiekvienoje valandoje pasiruošęs numylėtai Tėvynei savo gyvybę paaukoti. Laike vadavimė Klaipėdos krašto pirmas prisidėjo prie Klaipėdos sukilėlių ir padėjo atvaduoti pavergtąją Klaipėdą, už ką velionis buvo apdovanotas tam tikru medaliu.

Laidotuvės įvyko 1927 m. gruodžio mėn. 13. d. palaidotas Kauno miesto kapinėse.

Rinktinės vado ir kitų karių pastangomis buvo suruoštos iškilmingos laidotuvės, pakviestas 2 pėst. D. L. K. Algirdo pulko orkestras, laidotuvėse dalyvavo pats rinktinės vadas, karininkai, puskarininkiai ir skyrius kareivių su šautuvais; kūną leidžiant duobėn, skyrius saljutavo, orkestras sugriežė laidotuvių maršą, o iš žmonos, giminių ir pažįstamų lūpų liūdnas „Suteik, Aukščiausias velioniui amžiną ramybę“.

Vyr. puskar. Peteraitis.

Lietuvos gyvenimas

Užsisėdo ant vargšės konkės. Nors sulig sutartimi mūsų „mylimoji“ konkė turi teisės Kauno gatvėmis replinėti iki 1932 m., bet Kauno miesto valdyba užsisėdo tą paskutinę kultūringo pasaulio liekaną nubraukti nuo žemės paviršiaus, kad ja daugiau Kaunas „nebesididžiuotų“ prieš pasaulį. Miesto valdyba pradėjo derėtis su konkės savininkais, nepasibaigus sutarties laikui, sustabdyti konkės replinėimą Kauno gatvėse.

Mirė poetas Gustaitis. Gruodžio m. 23 d. mirė Lazdijuose poetas kun. Motiejus Gustaitis, Seinų „Žiburnio“ gimnazijos Lazdijuose direktorius. Gruodžio m. 26 d. palaidotas Lazdijų kapinėse.

Mariampolės gimnazijos sukaktuvės. Sausio m. 14 d. Mariampolės valstybinė Rygiškių Jono gimnazija švėcė dvejus savo sukaktuves, būtent: 1) 60 metų kaip rusai įsteigė ją ir 2) 10 metų, kai toji gimnazijoje atnaujintas mokymas jau su lietuvių dėstomąja kalba.

Dainų šventė. 1928 m. liepos m. 1 d. ir 2 d. Kaune ruošiama antroji Lietuvos dainų šventė.

Romanas gruodžio m. 19 — 20 d. buvo teisiamas Kariuomenės Teisme Kaune už pereiną vasarą d-ro Brundzos nužudymą Palangoje. Romanas nuteistas 6 metams grasos kalėjiman.

Šalčiai. Prieš Kalėdas šalčiai buvo pradėję gerokai ausis svilinti. Pav. gruodžio m. 17—19 d. Zarasuose šaltis siekė iki 30° C.

Lenkai kursto. Gruodžio m. 26 d. Seinų apskr. prie demarkacijos linijos lenkai primėtė Akmenių kaimo laukuose apie 2 centneriu lenkų literatūros, kurioj ragina gyventojus sukilti prieš vyriausybę.

Okupuotoji Lietuva. *Mokost lietuviškai.* Vilniaus karo mokslų draugija įsteigė igulos karininkams kalbų kursus. Be kitų kalbų, kursuose bus mokoma ir lietuvių kalba.

Vilniuj. Lenkai, nebepakęsdami Kauno radio stoties, kuri nemaža jiems nesmagumų pridriba, Vilniuj naujai pastatė radio stotį, iš kurios kartais ir lietuviškai kalba įvairias agitacines kalbas prieš Lietuvą.

Pastaruoju laiku lenkai iš Vilniaus krašto išveža labai daug miško. Miškui vežti pritrūko ir vagonų. Taip pat pastaruoju laiku Vilniaus kraštą užpuolė vilkai. Kai kuriuose kaimuose puolė vilkų būriai išpiovė ūkininkų avis.

Kariuomenės gyvenimas

1 gusarų D. L. E. Kun. Jonušo Radvilos pulkas. *Aplankymas lyties (veneros) ligų parodos.*

1927 m. gruodžio m. 21 d. pulkas eskadronais ir komandomis aplankė lyties (veneros) ligų parodą Liaudies namuose, Kaune.

Kūčios. Kiekviename eskadrone ir komandoje buvo bendras kūčių sutikimas. Visur atsilankė pulko vadas ir pasidalino plotkelėmis. Kiekviename eskadrone ir komandoje buvo įrengta eglutė.

Bernelio mišios. Klausyti mišių ir palaikyti tvarką bažnyčioje, iš kiekvieno eskadrono buvo paskirta 30 gusarų, kurie įvyko igulos bažnycion ir buvo kaip spalieriai.

Kalėdos. Kalėdų pramogoms pulko švietimo vadovo buvo suruošta gusarų klūbe eglutė. Be to, buvo taip pat loterija. Lotenjos biliety kaina buvo 20 centų. Kas penktas bilietas buvo pilnas. Taigi loterija labai užntrygavo kiekvieną gusarą. Be to, pirmą Kalėdų dieną buvo suvaidinta Garsto linksmą 3 veiksmų komedija „Mirandolina“, gi antrą Kalėdų dieną buvo vaidinama Mikodinio 3 veiksmų pjesė „Neužauga“. Kalėdų spektakliai praėjo labai nuotakingai, nes pirmoje eilėj vaidino mūsų teatro dramos tokia vaiški ir aukštai iškiusi žvaigždė, kaip p. O. Rymaitė. Dar vaidino šie artistai: p-lė Arlauskaitė, p-lė Laučiskaitė, p. p. Kubertavičius, Laucius, Musnickas ir ir Sliesoraitis. Po vaidinimo šokiai ir žaislai, griežiant pulko orkestrui. Svečių buvo labai daug ir bendrai iš Kalėdų viskas paliko gazių ir malonių įspūdžių bei atsiminimų.

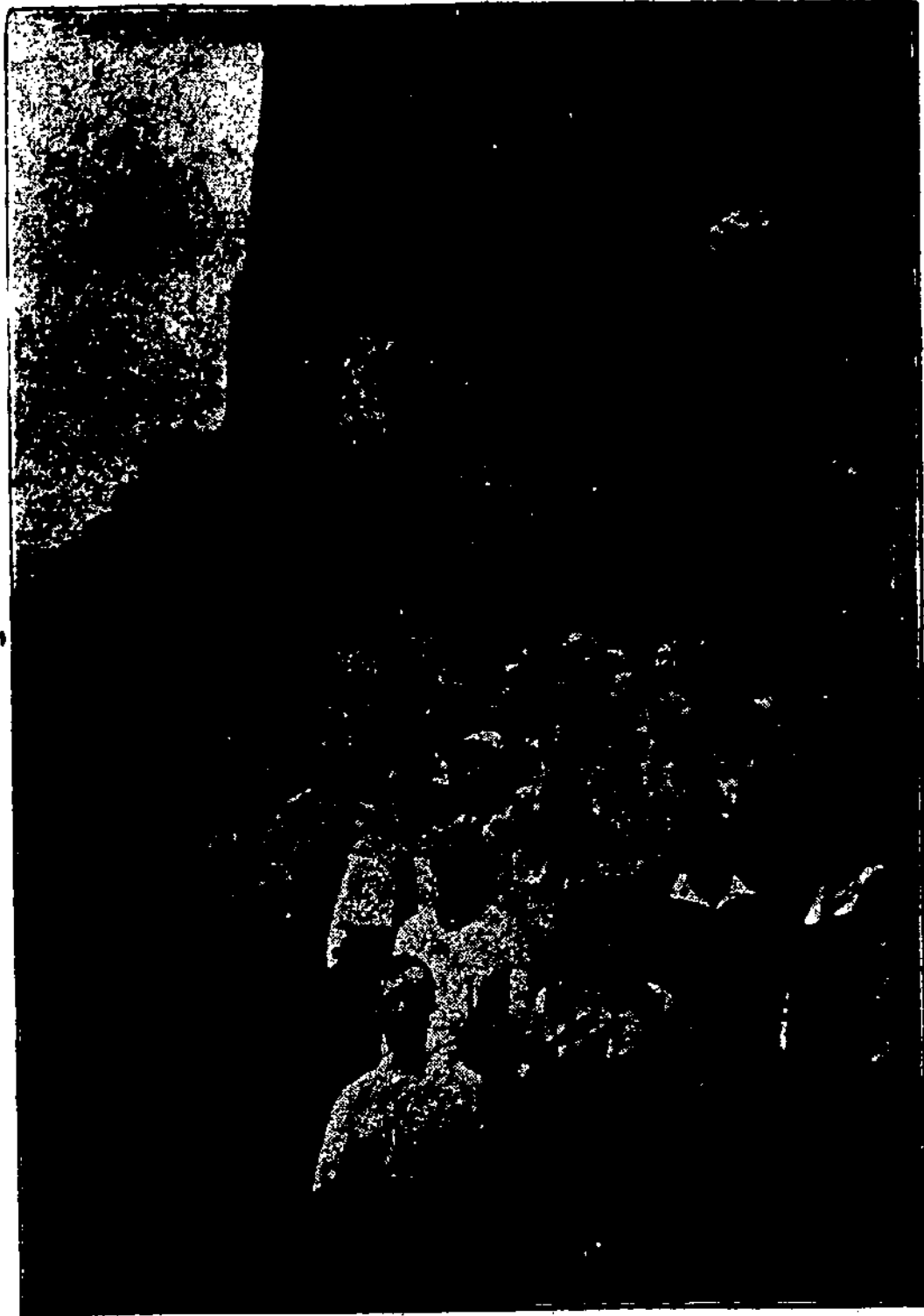
Žl.

I oro eskadrilė Kūčių vakaras. 8 val. būrininkas, visus surikiavęs, veda į mokyklą. Mokykloje didžiausi stalai, papuošti ir apkrauti gardžiausiais valgiais. Viskas padaryta taip, kaip mūsų seni lietuviški papročiai liepia. Kampe stovi graži eglutė. Visi susėdo už stalų. Čia yra virsila, komandos virsininkas, eskadrilės vadas ir kiti eskadrilės karininkai. Visi sveikinasi šventėmis ir linki pasisekimo tarnyboje ir kit. Po valandėlės pasirodė duryse virsininkas pulk. leit. Pundzevičius su savo adjutantu. Jiems pasisveikinus ir palinkėjus jauniems pasisekimų tarnyboje, o seniesiems laimingai ją baigti. Prasidėjo kūčios. Čia visi jautėsi ly-

gūs esą ir lyg namie. Visi bendrai dalijomės plotkelėmis ir gražiais išpūdziais, ir valgydami kūčias kalbėjomės Vilniaus vadavimo reikalu.

Dabar jaunesnieji kareiviai džiaugiasi, kad nevažiavo atostogų, o važiavusieji gailės važiavę, nes pasirodė, jog kariuomenėje kūčios geresnės. negu ir pas tėvelius kaime.

Vyr. pusl. Ambrozaitis.

Vilniaus lietuvių moksleivių ekskursija prie Trakų pilies griuvėsių.

Panevėžio igula. 4 pėst. L. K. Mindaugo pulkas.

Gruodžio mėn. 1 d. mokomoji kuopa atsisveikino su savo kuopos vadu kap. Bronevičium, kuris visa širdimi atsidavęs dirbo savo mylimos kuopos labui ir ją auklėjo. Nuo 1920 m. buvo sakytos kuopos vadu ir išleido 10 laidų auklėtinių. Dabar paskirtas pulke į aukštesnę vietą.

Dėkodami už pavyzdinę mūsų auklėjimą ir pasizadėdami vadovautis teiktomis mums žiniomis, kuopos kadras, ir auklėtiniai linkime savo mylimam buvusiam vadui kuo geriausios kloties naujoj tarnyboj.

Vyresnysis sūnus.

Gruodžio mėn. 17 d. P. m. gruodžio mėn. 17 d. pas mus buvo iškilminga. 10 val. kareiviai jau buvo igulos bažnyčioje, kur pulko kapelionas atlaikė pamaldas. Po pamaldų, išrikiuotus aikštėje karius, sveikino apygardos viršininkas, primindamas apie tos dienos reikšmę Lietuvai, apie šių dienų politinę padėtį ir apie nuveiktus ir ateityje numatomus milžiniškus darbus mūsų dabartinės vyriausybės. Skambus iš jaunų karių krūtinų „Valio“ J. E. Respublikos Prezidentui A. Smetonai, Vyriausybei su prof. Voldeparu priešaky ir apygardos viršininkui aidėjo po visą Panevėžį.

Grįžę kareivinėsu su atsidėjimu laukė, jau anksčiau paskelbtų paskaitų, tikslu plačiau susipažinti su šios iškilmingos dienos istorija.

Po gardžių pietų, priėjo ir lauktoji valanda. Kadangi pulkas neturi salės, kurioje galėtų tilpti visi pulko kareiviai — todėl paskaitos buvo net trijose vietose; jas skaitė: kapitonas Antanaitis, Bronevičius ir Gaušas, kuriuose aiškiai ir vaizdžiai nupiešė tautos nelaimės ir džiaugsmus prieš ir po gruodžio mėn. 17 d. 1926 m.

Per vakarienę kariai dalinosi perestų metų tos pat dienos išpūdziais. Vieną ir kitą mintys jungėsi sudaryda-

mos neišgriaunamą uolą įsitos teisėtos valdžios apsaugojimui.

18 val. visi pulko kareiviai buvo nuvesti į šaulių teatrą, kur Panevėžio šaulių pastangomis buvo suvaidinta drama „Aušros sūnūs“. Čia kareiviai pamatė, kokiais erškėčių takaisėjo mūsų tėvai, kol pasiekė to, kuo mes dabar džiaugiamiesi.

Vaidinimams pasibaigus, grįžo tvirtai pasiryžę taip brangiai atpirktą nepriklausomybę ir ateityje ginti iki paskutinio kraujo lašo su jos dabartiniąja teisėta Vyriausybe.

As.

A. Panemunės igula. Gruodžio mėn. 17 d. 5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulko kareivių klubo salėje „Karių Teatras“ pulk. leit. Brazulevičiui vadovaujant vaidino „Beaušanti ausrelė“ ir komediją Čechovo „Meška“. Vaidinimo pradžia buvo nustatyta 18 val.

Jau prieš 18 val. salė kimšte prikimšta; tai daugumoje jaunesni kareiviai. Be savųjų buvo dar artilerijos dalių ir kai kurie pulko p. p. karininkai. Visi su nekantrumu laukė vaidinimo pradžios, norėdami greičiausiai pamatyti tą, ko namuose būnant neteko matyti, bet nelaimė, kaip daugumoj ir čia pasireiškė „lietuviškas punktualumas“, vieton 18 val. prasidėjo ką tik ne 19 val. Negalima gal tuo kaltinti vaidinimo dalyvių, nes vaidinti teko nenormalėse apylostovose: daug paruošiamųjų vaidinimui darbų, k. t.: dekoracijos paruošti ir kt. teko patiems artistams atlikti, kas be abejo turėjo sutrukdyti laiką.

Apie veikalą „Beaušanti ausrelė“ pulk. leit. Brazulevičius prieš vaidinimą trumpai nupasakojo, pažymėdamas jo svarbą mūsų lietuviškai visuomenei, o ypatingai kariams. Užgesinimas lempų parodė, kad vaidinimas turi veikiai prasidėti. Pasigirdo tildomieji balsai, kurie net kosančius nuramino. Atsidarydama uždanga atidengė vaizdelį, kuris išlepintai miesto publikai išrodytų per daug prasta: nematyti ten jokių tepliotų dekoracijų, mišką pavadavo sustatytos jaunos eglaitės, o milžinkapi — užklotos kariškoms anklo dėms paaukštintimas. Bet vis dėlto tokios paprastos dekoracijos sudarė pakankamą vaizdą. Jos galės būti pavyzdžiu jauniems vaidybos mėgėjams, kurių ne vienas čia buvo, kaip galima įrengti scenai dekoracija, padarant tam kuo mažiausia išlaidų.

Visi artistai vaidino labai gerai, ypač puikiai pavyko „Meška“, kuri sudarė tokių juokų, kad jaunesni kareiviai vos galėjo tverti. Labai esame patenkinti šio „Karių teatro“ atsilankymu ir reiškiamo širdingą ačiū.

Būtų gera ir naudinga, kad panašių spektaklių būtų daugiau.

St.

Karo policijos mokykla. Š. m. gruodžio mėn. 24 d. visi nekantraudami laukėme Kūčių vakaro. Nuo pat ryto išijuose dirbome, tvarkėme ir puošėme kareivines, ypatingai valgomąjį kambarį. Pačios kūčios teko pradėti apie 20 val., nes laukėme atvažiuojant p. komendanto. Atvykus p. komendantui ir pasveikinus visi suėjome į valgomąjį, kame buvo paruoštos kūčios.

Prieš pradėdant kalbėjo p. komendantas, pabrėždamas šios dienos reikšmę kariuomenėj ir namie. Po to iš mūsų tarpo buvo pareikšta, kad daug labiau džiaugtumės ateinančiais metais, jeigu valgytume kūčias sostinėj, Vilniuj su mūsų broliais — vilniečiais... [tai p. komendantas atsakė: „Nė vienas iš mūsų tarpo nepasakėme tai, ką pasakė šis jaunuolis. Mes tai jautėme, nes Vilnius mums yra didelė žaizda, bet mes šiandien, nenorėjome suardyti tos ramybės, tų malonių jausmų, kuriuos čia sėdėdami prie bendro šio Kūčių stalo jaučiame. Mes nenorėjome pasakyti dėl to, kad ši laimingą Kūčių vakarą nekiltų mūsų širdyse keršto jausmas... Po kalbų suaukta garsingai valiol...“

Pirmą dieną Kalėdų buvo suruoštas šokių vakaras. Vien šokių dėl to, kad vaidinimas paliekamas komendantūros šventei, kuri tuoj bus. Publikos buvo pilna salė, todėl visi kas norėjo giedoti dūdy orkestru, linksmi

pašoko. Tvarka visur buvo gera. Pasidalinę bendrai vakaro ir Kalėdų įspūdžiais apie 24 val. visi patenkinti skirstėsi namo.

Ažuolo lapas.

Vilkaviškio igula. Š. m. į artilerijos pulką buvo priimtas liktiniu atsargos vyr. puskar. Mažeika Bronius ir, kaip griežikas, paskirtas griežikų komandon. Tarnaudamas pulke pusk. Mažeika elgėsi pavyzdžingai, kaip tarnybos, taip ir netarnybos laiku. Jis buvo pavyzdys kitiems. Praėjus kiek laiko pusk. Mažeika mažuma pamiršo, bet kadangi jis visuomet ligi šiam laikui elgėsi pavyzdžingai, tad šį kartą niekas jį tai neatkreipė dėmesio. Jis, išėjęs į miestą, pulkan negrįžo. Po kiek laiko jis buvo Garliavos policijos sulaikytas ir perduotas Kauno karo komendantui, kur pamisusi patalpino Karo Ligoninėn.

Išbuvęs kurį laiką ligoninėje gražintas pulkan šiek tiek pasveikęs, bet su ligos liudymu, kad netinka tarnauti kariuomenėje.

Delei paliuosavimo iš kariuomenės pusk. Mažeika rodė susijaudinimo.

Atsiskaitęs su pulku, gavęs paleidimo dokumentus, išvyko į Ežerėnų miestą, kur pakely ir pasikorė, netoli Aleksandravėlės bažnytkaimio.

Nors pusk. Mažeika, likimo ištiktas, mirė negarbingai, bet pulke tarnaudamas, nors ir trumpą laiką, savo geru elgesiu paliks pavyzdžiu ir toliaus.

B-n-s.

Alytaus igula. Kūčios. 2 ulonų pulkas šįmet kūčiavo ypatingai gerai pasirengęs. Eskadronai ir komandos stalus surengė jaukiausioj savo kareivinių vietoje — užsiėmimų salėj. Kūčių stalai uždengti baltomis staltiesėmis, papuošti ir pridėti gausių valgių ir dovanų. Eglaitės gražiai išpuštos ir prieš vakarienę uždegtos. 19 val. ulonai susėdo už kūčių stalo. Jų vadai čia pat su savo jaunesniais broliais prie bendro stalo. Visiems susėdus eskadrono vadas atsistoja ir trumpais žodžiais nupasakoja kodėl šias kūčias ulonams tenka valgyti pulke, o ne pas savo tėvelius, bet ir palinksmo, kad dauguma ulonų, sėdinčių prie šio stalo, ateinančiais metais kūčiuos kartu su savo tėveliais, mamytėmis. — Dalijantis Dievo duonele ulonai viens kitam palinkėjo geros sveikatos ir naujų pasiryžimų kovoje už savo mylimą Tėvynę ir Vilnių.

Kalėdoms kiekvienas ulonas gavo dovanų po 100 štukų popirosų; kalbama, kad Naujiems Metams atėjus jie irgi gausią po 100 štukų.

Pirmą Kalėdų dieną pulko kareivių klūbe ulonams buvo surengtas šokių vakaras.

Ulonas.

Kėdainių igula. 2 artil. pulkas. Gruodžio mėn. 18 d. sueina lygiai metai, kaip buvusio švietimo komisijos pirmininko kapt. Trečioko pastangomis įsikūrė pulko kinematografas. Kinematografas yra karių klūbo salėj ir 1 gaub. baterijos salėj; kurioj griežia pulko orkestras. Salė gan didelė, tilpsta apie 300 žmonių. Tai vienintelė tokia Kėdainiuose salė. Salėj yra ir spektakliams scena. Suolus sustūmus ir šokiams geriausia vieta. Vieno tikta trūksta — salei reikalingas nedidelis remontas ir pagražinimai. Pavasarį, kapt. Trečiokas išvykdamas iš pulko, jį pradėta darbą perdavė vyr. ltn. Baranauskui, kurs iki šiam laikui labai rūpestingai dirba. Jis į tą darbą įdėjo visas savo pastangas ir sielą, kad tik lankančius patenkintų; jis ypatingai gerai moka parinkti filmus, kiekvienam sezonui ir bendrai nuotakai. Į kinematografą leidžiama ir Kėdainių visuomenė. Publikos visada prisirenka ganėtinai. Pulko kinematografas numušė ir miesto kinematografų kainas. Pirmose įsikūrimo dienose kareiviams reikėjo mokėti labai mažą įėjimo mokesnį. Dabar esti beveik kiekviena filma atskirai demonstruojama be jokio mokesnio. Kad kiekvienas geriau suprastų, vyr. ltn. Baranauskas skaito užrašus ir juos aiškina.

Visas pulkas džiaugiasi, turėdamas savo tokią mokslo ir lavinimosi priemonę.

Kėdainiai 1919 m. buvo pirmas atsparos centras prieš rusus bolševikus. Šiose apylinkėse vyko pirmieji su rusais bolševikais mūšiai. Čia buvo pirmas už Lietuvos Nepri-

klausomybę kareivis Lukšys. Tuo Kėdainių visuomenė ir didžiuojasi. Bet vieną jį pamiršo, tai žuvusių karių kapines. Kaip ir kiekvienais metais, taip ir šįmet 2 artil. pulkas Vėlinės dienoje aplankė su išskilmėmis kapines, bet ypatingai šįmet gavo liūdniausį vaizdą. Mat, metai iš metų, karių netaisomi kapai, visiškai nyksta — susilygino su žeme. Dar pirmais nepriklausomybės metais, girdėti buvo susitvėręs komitetas žuvusiems paminklą statyti, rinko ir aukas, bet šiandieną jau visai apie jį nieko nebegirdėti. Ar nevertėtų kėdainiškiams pasekti Alytaus ir Giedraičių visuomenės pėdomis; bet kol kas reikėtų tik supilti pavasarį gražius kapus ir juos gėlėmis papuošti; juk tai ilsisi tie, kurie už Nepriklausomą Lietuvą ir pačius Kėdainius nuo rusų bolševikų apgindami galvas padėjo!.

Rūmų pelė.

Nuo redakcijos: Būsimąją vasarą visus karių kapus, esančius provincijoje, tvarkys karių kapų tvarkymo komisija.

Klaipėdos igula. 17 gruodžio minėjimas. Klaipėdos iguloj gruodžio 17 d. užsiėmimų nebuvo. 9 val. 30 m. kareivių klūbe švietimo vadovas laikė kareiviams paskaitą: „Gruodžio 17 d.“ ir „Lietuvių kalba, jos gražumas, senumas“.

Paskaitoje nupiešė visas kovas už Nepriklausomybę nuo Lietuvos Valstybės įsikūrimo iki šių dienų, ypatingai pabrėždamas 1926 m. gruodžio 17 d. įvykių reikšmę mūsų Tėvynei.

Kareivėliai visi klausėsi labai atidžiai ir buvo patenkinti, kad dabar turi Tautiskąją Vyriausybę ir gali ramiai tęsti savo kasdieninį darbą ruošdamiesi karui su mūsų Tėvynės priešais.

Vakare 17 val. kareivių klūbe buvo rodomi šviesos paveikslai. Visi buvo supažindinti su pulko istorija; pamatė daug vaizdelių iš pulko gyvavimo nuo pat jo įsikūrimo dienų, baigiant šių dienų ramioju gyvenimu Klaipėdoje.

Radio. Jau prieš porą mėnesių kaip kareivių klūbe įtaisytas radio aparatas — priimtuvas.

Pulke puskarininkiai ir kareiviai turi savo atskirus klūbus. Radio aparatas pastatytas puskarininkių klūbe, bet turi du balskalbiu. Žiemos vakarais kareivėliai susirenka paklausyti naujienų bei koncertų.

Radio veikia paprastomis dienomis nuo 12 iki 13 ir 18 v. 30 m. iki 20 v. 30 m., gi šventadieniais — nuo 10 iki 12 ir nuo 15 val. iki 21 val.

Visi labai patenkinti, kad nereikia laisvalaikio bastytis po kampus ir nuobodžiauti, o galima linksmi ir jaukiai leisti laisvalaikį klūbe klausant radio, skaitant laikraščius bei žurnalus, žaidžiant.

Gg.

Užsieniai

Iš tarptautinio taikos biuro mūsų ministeris pirmininkas ir užsienių reikalų ministeris prof. Voldemaras gavo raštą, kuriame sakyta biuras, sveikindamas mūsų ministerį, pareiškia savo pasitenkinimą prof. Voldemaro taikingumu ir simpatiją Lietuvai.

Didžiausia radio stotis. Gruodžio mėn. 20 d. Zeesene (ties Berlynu) atidaryta siunčiamoji radio stotis kuri yra visų didžiausia ir stipriausia Europoj. Jos bokštai yra 210 metrų aukštumo.

Lenkų viltis sumažėjo. Po Ženevos derybų lenkai buvo pradėję tikėtis, kad būsiančios lietuvių lenkų derybos lengvai praeisiančios. Pastaruoju laiku vienam lenkų laikraščio korespondentui pasikalbėjus su Lietuvos ministru pirmininku prof. Voldemaru lenkų ūpas nuslūgo. Mat, prof. Voldemaras pabrėžė, kad galutinas abiejų valstybių santykių sutvarkymas reikalaus dar daug laiko ir jei Lenkija nenoresianti taikinti derybų ir Vilniaus klausimui spręsti, tai lietuvių lenkų santykių reikalai liksia neišspręsti ir derybos tegalesiančios apimti labai siaurą sritį.

Varšuvos gyventojų skaičius. Paskutinėmis statistinėmis žiniomis, Varšuvoje yra 1. 022. 818 gyventojų.

Latvijoje suimta Sovietų Rusijos snipų organizacija. Suimta 17 asmenų.

Latvijoje iki šiol vis dar nesusidaro nauja vyriausybė, nors mėgino ją sudaryti ir kairiosios, ir dešinėsios politinės grupės.

Turkų respublikos prezidentas Kemal išleido įsakymą, kad visi turkai per pusę metų pasirinktų sau pavardes. Iki šiol turkai vadindavosi vardais, pridėdami prie jų tėvo vardą. Toks turkų vadinimasis įnešdavo daug painumo ir atsitikdavo nemaža apsimirkimų.

Prasidėjus Kinuose aktingesniai komunistų veikimui Anglų užsienių reikalų ministeris Chamberlainas vėl pakeitė savo draugingą nusistatymą Sovietų Rusijos atžvilgiu ir pareiškė anglų žemuose rūmuose, kad derybas su Sovietais diplomatiniais santykiams atnaujinti galės pradėti tik pasikeitus padėčiai.

Kratosi nuo komunistų. Quebake (Kanadoje) darbininkų partija balsų dauguma nutarė pašalinti iš partijos komunistus.

Karo kronika

Anglų karo aviacija dabar turi 750 lėktuvų. Aviacijos personalas siekia beveik 30 tūkstančių karininkų bei kareivių.

Lenkų tikrojo karo tarnyboje iš viso yra 63 generolai.

Atrado ginklų sandėlių. Miunchene, Vokietijoje, ši rudenį viename požemyje policija rado didžiulį ginklų sandėlį, kuriame buvo paslėpta apie 200 kulkosvaidžių su atsarginėmis dalimis, daug šautuvų, durtuvų, apie 200 kardų, 300 priešdujinių kaukių ir nemažą skaičių šovinių.

Amerikos Jungt. Valstybių atstovų rūmai priėmė įstatymą grąžinti vokiečiams per didįjį karą konfiskuotus jų turtus Amerikoje. Pirmučiausia bus sumokėta 80% jų konfiskuotų turtų vertės, o likusi dalis vėliau. Taip pat tuojau bus sumokėta 50% atlyginimo už konfiskuotus vokiečių laivus.

Galutinai sakytus klausimus spręs senatas.

Dar apie Jonušą Radvilą.

Įdėtame „Lietuvos“ 271 nr. ir „Lietuvio“ 270 nr. straipsnyje „Iš kur kilęs Jonušas Radvilas?“ docentas dr. p. Jakubėnas drąsiai ir smarkiai iškritikavo manąjį straipsnį — „Lietuvos Universiteto docentas dr. p. Jakubėnas suklydo — iškrepė Lietuvos istorijos faktus“, — įdėtą „Lietuvos 244 nr. „Ryto“ 244 nr. ir „Lietuvio“ 243 nr. Todėl pareiškiu, kad mano paskelbtoji tuose laikraščiuose kunigaikščio Jonušo Radvilos geneologija: Gediminas-Algirdas-Vladimieras-Olelka-Mykolas-Simonas-Aleksandra-Ostrožskienė-Konstantinas Ostrožskis-Kotryna Ostrožskaitė Radvilienė-Jonušas Radvila ir jo žmonos kunigaikštaitės Sofijos Olelkaitės geneologija: Gediminas-Algirdas-Vladimieras-Olelka-Mykolas-Simonas-Jurgis-Jurgis-Jurgis-Sofija yra visai ne „mano“ taip tai... sudaromos geneologijos“, bet tik nuo pradžios ligi pat galo jos yra istoriko-heraldiko Alberto (Vaitiekiaus) Vijuko Kojelavičiaus sudarytos prieš 280 metų jo Compendiume, išspausdintame lenkų Herolde 1897 m. 3, 14 ir 15 pusl., ir patikrintos Dubinkų ir Biržų kunigaikščio Christoforo Radvilos šeimos sąstatu, rasytu to paties Compendiumo 198 pusl. Ir taip tai kilęs kunigaikštis Jonušas Radvila ir jo žmona kunigaikštaitė Sofija Olelkaitė yra be jokios abejonės teisėti Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ainiai, pirmasis, eidamas moteriškąją liniją, ir antroji, ligi jos paties, eidama vis vyriškąją liniją. Kėdaminuose Radvilų

katedroje — bažnyčioje, viduje, už Radvilų ložės, dešinėje pusėje, yra prie mūro sienos prikalta varinė lenta, kur lotiniškai parašyta, kad tą bažnyčią yra pastatęs 1629 m. Dubinkų ir Biržų kunigaikštis „Christophorus Radzivil dux Dubincorum et Birzarum...“ — Jonušo Radvilos tėvas.

Del docento dr. p. Jakubėno nurodomos „Kristupo Radvilo II“ šeimos sąstatas reikia žinoti, kad Krakovo universiteto prof. dr. Pranciškus Piekosinskis — Lenkų Heroldo redaktorius, išleisdamas 1897 m. Alberto (Vaitiekiaus) Vijuko Kojelavičiaus Compendiumą, yra pažymėjęs, jog Kojelavičiaus rankraštyje, aptaisydamas tų laikų juosva oda, jo ranka numeruotų puslapių tėra tik 376, ir tik paskui tas rankraštis yra papildytas naujai išspraustais lapeliais — prierasais, kurie toliau ir įtraukti į antrąją paginaciją — į antrąjį numeravimą, padarytą svetima ranka.

Tie priedai yra rasyti įvairiomis rankomis, — ir už jų tikrumą Albertas (Vaitiekus) Vijukas Kojelavičius, žinoma, jau nebeatsako.

Žinios apie „Kristupo Radvilo II“ šeimyną prof. dr. p. Piekosinskio išleistame Kojelavičiaus Compendiume, — 199 pusl. yra pažymėtos antrosios paginacijos 241/251 ir 242/252 nr. nr., t. y. ženklais, rodančiais, kad čia yra kažkoks svetimas žmogus pridėjęs savo ranką.

Apie antro numeravimo pažymėjimus Compendiumo 199 pusl. docentas dr. p. Jakubėnas ir nutylėjo..., ir tuo jis vėl suklaidino Lietuvos visuomenę.

Kunigaikštis Jonas Gediminas-Beržanskis-Klausutis.

Kritika ir bibliografija

Seselei-Rūtelei. Patarimai ir pamokymai mūsų mergelėms. Iš A. Zürcherio perdirbo Kupranas. (Antroji laida). Sv. Kazimiero Draugijos leidinys Nr. 433. Kaunas 1927 m. 105 p. Kaina nepažymėta.

Cia surinkti įvairūs pamokymai mūsų mergaitėms, tilpę net 22 atskiruose straipsniuose. Parašyta grynai katalikiškoj dvasioj.

G. Petkevičaitė. Iš mūsų vargų ir kovų. 1898 — 1927 m. Kaunas, „Varpo“ b-vės leidinys Nr. 64. 133 psl. Kaina nepažymėta.

Knygutė parašyta paminėti Palangos spektaklio „Amerika Pirty“ 25 metų sukaktuvėms. Ją sudaro: įžanga; spektaklis; dar kelios dienos Palangoj ir byla.

Knygutė skaitytina ir pirktina kareivių bibliotekoms. Petras Tarulis. Mėlynos kelnės. Apsakų rinkinys. Kaunas, 1927 m. 189 ps. Kaina 3 lt. 50 c.

Rinkiny tilpo šios p. Tarulės apsakos: mėlynos kelnės gyvas stebuklas, stabas, pavasario izas, Marytė jaunamartė, pavasariniai posmai, raudona dovana, vilko galas ir peisazas.

Platonas. Sokrato apologija. Kritonas. Vertė M. Račkauskas „Vairo“ b-vės leidinys. Kaunas, 70 psl. 1927 m. Kaina 3 lt.

„Tyrinėti Sokrato mokslą — reiškia ne tik šviesti savo protą šviesos šviesa, bet ir stiprinti savo sielą galutinio tiesos laimėjimo tikėjimu“ sako Bielinskis.

Sokratas buvo graikų išminčius, gyvenęs 4 amžiu prieš Kristaus gimimą.

Kareivių bibliotekoms netinka — sunki suprasti gerai neapsviestam protui.

Pasakėčios. Trečias papildytas leidimas. Kaunas „Sakalo“ b-vės leidinys. Kaunas 1927 m. 64 psl. Kaina 1 lt. 20 cnt.

Tai rinkinelis, sudaręs 56 mažus dalykelius, kalbos ir literatūros mokslui. Ko jis, susilaukęs net trečio papildyto leidimo, vertas tepasitako žinovai.

Kareivių bibliotekoms tinka

Rms.

Kiekvienam, kuriam tik rūpi žinoti kas dedasi mūsų kariuomenėj, kam rūpi krašto gynimas, Vilniaus vadavimas ir kariuomenės su vi. suomene susiartinimo idėja, pravartų užsisakyti 1928 metams kareivių laikraštį

„KARI“

- „KARYS“ rašo ne vien tik apie įvairius kariuomenės reikalus, bet ir deda daug žinių iš Lietuvos ir užsienio.
- „KARYS“ praneša ką valstybės veikia karo srity, kaip jos ginkluojasi, kokius naujus pabūklus išranda ir kokie karai gali kilti, ir t. t.
- „KARYS“ deda daug atsiminimų ir įvairių aprašymų iš Lietuvos kariuomenės kovų dėl nepriklausomybės.
- „KARYS“ deda daug paveikslų, apysakų, eilių, įvairenybių, galvosukių, įvairių kelionių aprašymų ir t. t.
- „KARYS“ kiekvieną savaitę praneša apie žymesnius Lietuvos ir užsienio sporto įvykius.
- „KARYS“ naudinga skaityti kiekvienam jaunuoliui, nes jame yra daug bendro lavinimo dalykų.

Lietuvos kariuomenės savanoriai turėtų skaityti „Kari“, nes jis labai daug rašo apie įvairius mūsų savanorių reikalus ir praneša savanoriams naudingų žinių.

METINIAI PRENUMERATORIAI, prisiuntę prenumeratą iki 1928 m. kovo m. 1 d., gaus dovanai gražų sieninį Karių Kalendorių 1928 m. Be to, įvairioms svarbesnėms šventėms „Karys“ išleidžia gražius, gausiai iliustruotus priedus, kuriuos gauna kiekvienas skaitytojas.

„KARYS“ eina kartą savaitėje. Jį redaguoja pulk. lt. Burokas.

„KARIO“ kaina: metams 15 litų, 6 mėn. 8 lt. ir 1 mėn. 1 lt. 50 ct. Užsieny (be Vokietijos, Latvijos ir Estijos) 2 dol. 50 centų. — Kareiviams, šauliams ir policijos tarnautojams per pusę pigiau.

Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Kario“ redakcija.

**Pasiskubinkit išsirašydinti
gražiausį vaikų laikraštį**

„SAULUTĖ“

Daug paveikslų! ————— Daug paveikslų!

Pasakos, apsakymėliai, eilėraščiai. Plesos vaikų teatrui. Įvairūs straipsniai. Juokai. Žinutės iš gimtojo krašto ir iš plataus pasaulio. Įvairumėliai. Patarlės, mįslės. Vaikų darbeliai. Žaidimai. Uždaviniai ir pramogėlės. Konkursai.

Laikraštis eina du kartus per mėnesį. Jam rašo žinomieji vaikų ir kiti rašytojai. Paveikslus piešia dailininkas K. Simonis ir kiti. Redaktorius A. Giedraitis.

Prenumeratoriams, kurie sumokės už laikraštį 14 litų iki 1928 m. sausio m. 1 d., gaus dar dovanų — gražių knygelių už 2 litus.

ADRESAS: „Saulutės“ administracija, Jurbarkė.

**Jau laikas užsisakyti
1928 m.**

„LIETUVOS ŪKIS“

„Lietuvos Ūkis“ yra vienintelis visoje Lietuvoje visuomenės ūkio bei finansų žurnalas.

„Lietuvos Ūkis“, be mokslo straipsnių, rašomų žymiausių Lietuvos ekonomikų, dedamos mėnesinės žemės ūkio, pramonės, prekybos bei finansų ūkio apžvalgos, įvairūs informaciniai iš valstybės ir įvairių Lietuvos ekonominių organizacijų gyvenimo straipsniai, pasaulinio ūkio apžvalgos, knygų recenzijos, vyriausybės pareidymai, bei jos darbų projektai, be to, atskirų Lietuvos provincijų ekonominių gyvenimą nušviečiamos korespondencijos bei mėnesiniai pranešimai apie Žemės Ūkio Rūmų ir Prekybos ir Pramonės Rūmų darbus.

„Lietuvos Ūkis“ turėtų dėl to sekti kiekvienas, kuriam rūpi ekonominis Lietuvos gyvenimas ir tikslus, teisingas ir visapusiškas jo nušvietimas.

Prenumeratos kaina.

12 mėn. 20 lt., 6 mėn. 12 lt., 3 mėn. 7,50 lt.,
Atskiro num. kaina 2 lt.

Užsakymus ir pinigus siųsti šiuo adresu:
Kaunas, Maironio g-vė 17.

Galvosukio 9 nr. sprendimas.

(Žiūr. „Kario“ 51. — 52 nr.).

Iškart buvo 1 pilnas indas. o antrieji du — tušti.

Paskiau kai perpylė:

	iš I į III	iš II į III	iš III į I	iš III į II
1	1-6	II-—	III-4.	
2	1-—	II-6	III-4.	
3	1-4	II-6	III-—	
4	1-4	II-2	III-4.	
5	1-8	II-2	III-—	
6	1-8	II-—	III-2.	
7	1-1	II-7	III-2.	
8	1-1	II-5	III-4.	
9	1-5	II-5	III-—	

Už šio galvosukio išsprendimą laimėjo mjr. A. Ružancovo skiriamą dovaną šie kareiviai: 1) 3 art. p. san. pusk. Vincas Balčiūnas knygutę „Didžiojo karo užrašai“, 2) karo komendantūros virš. Aleksas Mejeris — „Taip mirdavo lietuviai“, 3) ryšių bat. jaun. kareivis Juozas Baltušnikas — „Lietuvos rubežiai“, 4) kariūnas Albinas Bulvičius — „Karo istorijos dainynėlis.. 5) 5 p. pulko vyr. san. pusk. Jelisiejus Darandovas — „Smyk Bielaruski“ ir 6) 8-p. pulko viršila Jonas Ivanuskas — „Trachoma ir kaip nuo jos apsisaugoti.

Be jų dar gerai išsprendė šie kareiviai: 7) 8 p. p. eilinis Vladas Kanclieris, 8) „tang Us“, 9) 9 p. p. vyr. pusk. Kleopas Stasiūnaitis, 10) 9 p. p. eil. Eug. Osinas, 11) 1 gusarų p. vyr. pusk. P. Kežys. Vėliau prisiuntusių — pavardes pranešime kitam nr.

Netikėk kol pats neperskaitysi!

„Sargybos“

52 numeriai arba 520 puslapių paveiksluoto, įvairaus, nepartyvaus savaitraščio.

Be to, dovanai „LAIMĖS KALENDORIUS“! LOTERIJOS BILJETAS! „KALĖDŲ SVEČIAS“! Ir už 50 ct. priedo 12 knygelių, kurios atskirai perkant kaštuoja 1.20 ct.

Ir už visa tai tik 6 litai, „Sargyba“ tuo būdu pasidarė pigiausias ir didžiausias savaitraštis Lietuvoje.

Nė vienas laikraštis neduoda tiek paveikslų, straipsnių, patarimų, atsakymų, žinių, dėdės Baltaus ir tetos Uršulės straipsnių, ir visa tai, ko kiekvieno skaitytojo širdis nori, nes „Sargybai“ nerūpi partijos ir šmeižtai, o tik skaitytojų gerovė. Skundų šiomet nebus, nes naujas administratorius yra „Sargybai“ atsidėjęs žmogus. Be to, yra sudaryta skundų komisija, kuri kiekvieną skundą tuoj atitaisys.

Tad skubėkim užsisakyti „SARGYBĄ“ 1928 m., nes po užsakymo tuoj bus išsiųsti „Laimės Kalendorius“ ir „Kalėdų svečias“. LOTERIJA šiomet bus daug turtingesnė, nes turime daugiau skaitytojų ir lešų.

Tarp tų dovanų yra radio aparatų, drapakų, laikrodžių, dviračių, siuvamųjų mašinų, rašalinių, knygų, grynais pinigais daug laimėjimų, raudonojo kryžiaus bilietų, gerų telpų. Už grynų pinigų pamsta pats nusipirkti, ką norėsi. Raudonojo kryžiaus yra daug pilnų bilietų: Nuo 50 litų iki 60.000 litų.

Visos dovanos bus skirstomos per „SARGYBOS“ skaitytojų loterijas.

„Paskaitų knygynas“, duodamas už 50 ct. metiniams skaitytojams 12 knygelių, kiekviena po 16 psl. suteiks įdomių sveikatos ir mokslo suprantamų paskaitų. Atskirai perkant tik 5 knygelės kaštuoja 50 ct., tad užsisakydamas „SARGYBĄ“, neužmiršk ir šios savo teisės.

„SARGYBA“ platintojams moka grynais pinigais atpildo. Už surinkimą 10 metinių prenumeratorių 15 nuoš. Už surinkimą 30 metinių prenumeratorių 20 nuoš., už surinkimą 50-100 metinių prenumeratorių 25 nuoš., o kas surinks 5 metinius prenumeratorius, gaus 1 egz. dovanai.

„SARGYBA“ neša laimę, ištikimai tarnauja tėvynei, kečia iš miego, stiprina p. tarimais, ligonius gydo, duoda žinių iš Lietuvos, ir plataus pasaulio, rašo apie svarbius gyvenimo reikalus, atsakinėja į klausimus.

Adresas: Kaunas, Liaudies namai. P. S. Jei netiki, rašyk atviruką, gausi dovanai „Sargyba“ pažūrėti. Dar geriau padarysi — jei tuoj išsirašysi.

Galvosukis 10 nr.

Žemiau duotame keturkampyje reikia kiekvienam langely įrašyti po skaičių taip, kad skaitant iš kairės į dešinę, iš viršaus į apačią ir įžambiai iš vieno kampo į kitą išeltų vis po 50. Skaičių 5, 10, 15, 20, 25 naudoti negalima, bet reikia pasirinkti kitokių, kurie neturėtų galūnėse 5 ir 0, pav. 13, 8 ir t.

×				—
	×		—	
		1×		
	—		×	
—				×

Pirmas kareivis, gerai išsprendęs šį galvosukį, iš Klaipėdos, Vilkaviškio arba Kėdainių įgulų, gaus p-lės Verutės Ružancovaitės skiriamą dovaną, didelę 346 pusl. knygą „Aisopo pasakos“. Sprendimus prisiųsti iki sausio m. 10 d.

Padėkos.

3 art. pulko karių vardu širdingai dėkoju Karių Teatrui, ir ypatingai to teatro vedėjui gerb. pulk. Braziulevičiui, už suvaidinimą Kalėdų antrą dieną pulke kariams „Beaustancios aušrelės“ ir „Meškos“. Pulko vadas.

4 art. pulko liktiniams viršiloms ir puskarininkiams, padėjusiems laike mano žmonos laidotuvių ir išreikšusiems užuojautos žodį, tariau nuoširdų ačiū.

San. virš. J. Paražinskas.

Geras laikraštis—laimės ir pasisekimo raktas!

Didžiausias, naudingiausias, gražiausias ir teisingiausias ūkininkų laikraštis, 1918 m. Vilniuje Aleksandro Stulginskio, dabartinio Liet. Ūkininkų Sąjungos pirmininko, įsteigtas

„ŪKININKAS“

išeina kas savaitė 16 — 24 psl. dydžio, didelio formato, gražiai paveiksluotas, su šiais ūkiškais priedais:

„Žemės Ūkis“, „Pieno Ūkis“, „Šeiminkė“, „Naminis Gydytojas“, „Gerovė“ ir kalendorium „Ūkininko Draugas“.

„ŪKININKAS“ gina ūkininkų politinius, ekonominius ir kultūrinius reikalus, dėdamas viso valstybės ir visuomenės gyvenimo pagrindan krikščionybės ir tautiškai — demokratiškos santvarkos dėsnius.

„ŪKININKE“ rašo tik specialistai: politikai, profesorai, daktarai, agronomai, advokatai, pienininkai, inžinieriai, ekonomistai, prekybininkai, kuniga, rašytojai, žurnalistai ir kt.

Visiems „Ūkininko“ metiniams skaitytojams 1928 metams skiriama dovanų kalendorius „ŪKININKO DRAUGAS“, ir įvairių dovanų (ūkio mašinų ir įrankių bendroji suma 10000 litų. Platintojams nuošimčiai: kas surinks iki 10 metinių „Ūkininko“ prenumeratorių, skiriama 10%, kas surinks virš 10 met. prenumeratorių, skiriama 20% arba 3 litai už kiekvieną prenumeratorių.

Prenumeratos kaina metams 15 lt.

 $\frac{1}{2}$ m. 7,50 litų.

Pinigus siųsti „ŪKININKO“ ADMINISTRACIJAI. Kaunas, Gedimino g-vė 30 nr.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Valdyba

Redaktorius pulk. Itn. BUROKAS.

Valstybės Spaustuvė Kaune, kampas Duonelaičio ir Gedimino g.

29259

